

Букач В. М.

**НАУКОВЦІ
Південноукраїнського
національного педагогічного університету
імені К. Д. Ушинського**

Біографічний словник

Випуск 4

Одеса - 2022

УДК: 013(038)

Б 90

Автор: **Букач Валерій Михайлович**, кандидат історичних наук,
приват - професор

Друкується за ухвалою Вченої ради ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Букач В. М.

Науковці Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: Біографічний словник.
– Вип. 4. – Одеса: ПНПУ, 2022. – 92 с.

Словник містить стислі біобібліографічні дані про відомих вчених, викладачів, організаторів навчального процесу, які формували авторитет Одеського інституту народної освіти – Одеського державного педагогічного інституту - Південноукраїнського педагогічного університету імені К. Д. Ушинського та розрахований на широке коло читачів.

(С) Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського (Одеса), 2022.

(С) Букач В. М., 2022.

Передмова

Біографічний словник «Науковці Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського» містить стислу біобібліографічну інформацію про відомих вчених, педагогів, керівників підрозділів Одеського інституту народної освіти – Одеського інституту соціального виховання – Одеського інституту професійної освіти – Одеського державного педагогічного інституту – Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського, які в різні роки своїми науковими та педагогічними здобутками, сумлінною працею формували авторитет одного з найстаріших закладів вищої освіти України.

Кожна стаття містить біографічні дані педагога, вказівки на його наукові праці, посилання на джерела інформації. Джерелами інформації слугували матеріали, опубліковані у періодичних, довідникових та наукових виданнях, а також дані особових справ викладачів, які зберігаються в архіві Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Алексєєв

Олексій Карпович

Палеонтолог

О. К. Алексєєв народився 5 квітня 1881 року в Одесі.

У 1908 році з золотою медаллю закінчив Новоросійський університет і був залишений при кафедрі геології для підготовки до професорського звання.

В 1916 році захистив магістерську дисертацію «Фауна хребетних села Ново-Єлизаветівка». Працював приват-доцентом, доцентом кафедри геології Одеського університету.

У 1920 – 1929 роках був професором Одеського інституту народної освіти, читав лекції в Одеському політехнічному інституті.

З 1929 року жив і працював у Ленінграді, читав лекції у Гірничому інституті.

В 1937 році було присуджено науковий ступінь доктора геолого-мінералогічних наук.

Досліджував третинні та четвертинні відклади півдня України, третинні відклади Північного Приаралля, третинні та четвертинні відклади окраїн Донецького басейну. Автор понад 50 наукових праць.

Помер 15 травня 1938 року.

Праці:

1. Геологические исследования реки Большой Куяльник/ А. К. Алексеев// Записки Новороссийского общества естествоиспытателей. – 1911. – Т. 39. – С. 275 - 285.
2. Фауна позвоночных д. Ново-Елизаветовки/ А. К. Алексеев. – Одесса: тип. «Техник», 1915. – 453 с.
3. Гидрогеологические исследования долины реки Ингульца/ А. К. Алексеев. – Одесса: Изд. Южн. обл. мелиоратив. орг., 1928. – 109 с.

Література:

1. Вчені вузів Одеси: Біобібліографічний покажчик. – Вип. 1: Природничі науки. 1965 – 1945. – Ч. 1: Геологи. Географи/ упоряд. Л. М. Бур'ян. – Одеса: ОДНБ, 1994. – С. 11 - 12.

Арнаутов

Василь Олексійович

Історик освіти, економіст

В. О. Арнаутов народився 18 березня 1881 року в с. Катаржино Тираспольського повіту Херсонської губернії.

У 1903 році закінчив історичне відділення історико-філологічного факультету Новоросійського університету.

В жовтні 1908 року був обраний членом педагогічного відділу Історико-філологічного товариства при Новоросійському університеті.

В 1917 – 1920 роках приймав участь у революційних подіях.

У 1921 – 1928 роках перебував у Харкові, займався адміністративно-педагогічною діяльністю, виконував обов'язки завідувача Управління соціального виховання при Народному Комісаріаті освіти Української РСР.

З 1928 року жив і працював в Одесі. Викладав історію освіти, діалектичний матеріалізм, економіку в Одеському інституті народної освіти, Одеському педагогічному інституті, Одеському інституті народного господарства.

В 1928 – 1930 роках обіймав посаду ректора Одеського інституту народного господарства.

Був одним з перших істориків радянської педагогіки.

У листопаді 1937 року був заарештований, а у вересні 1938 року – засуджений до страти. Реабілітований в 1956 році.

Праці:

1. Короткий нарис історії соцвуху / В. Арнаутов // Записки Харківського інституту народної освіти ім. О. Потебні. – Т. 2. – 1927. – С. 3 - 17.
2. Дитячий рух на селі / В. Арнаутов // Радянська освіта. – 1923. – № 1. – С. 81 - 86.
3. Учитель и детское движение / В. Арнаутов // Путь просвещения. – 1923. – № 7 - 8. – С. 50 - 57.
4. Рабочая книга для города и села: 2-й год обучения/ Сост: В. А. Арнаутов, И. Д. Рачинская, О. М. Дорошенко, А. П. Троицкий. – Х. – Одесса: Радянська школа, 1931. – 240 с.

Література:

1. Одеські історики: енциклопедичне видання. – Т. 1 : (початок ХІХ – середина ХХ ст.) – Одеса : Друкарський дім, 2009. – С. 30 – 32.
2. Реквием ХХ века: в 5-ти ч. – Ч. 1. / В. А. Смирнов. – Изд. второе доп. и испр. – Одесса: Астропринт, 2009. – С. 135 - 145.

Барбаумов

Наум Йосипович

Фізик

Н. Й. Барбаумов народився 10 (22) липня 1895 року в Одесі.

Закінчив фізико-математичний факультет Новоросійського університету.

В 1929 році закінчив аспірантуру при Одеській геофізичній обсерваторії.

У 1929 – 1930 роках викладав в Одеському інституті народної освіти. Згодом працював в Одеському фізико-хіміко-математичному інституті, Одеському консервному інституті, Одеському державному університеті. У 1935 – 1937 роках обіймав посаду професора кафедр фізики Одеського німецького педагогічного інституту, а з 1936 року завідував кафедрою.

Був науковим співробітником Фізичного інституту, досліджував фотоефект напівпровідників.

Пішов з життя 6 вересня 1937 року.

Праці:

1. Побережний ефект піргеліометра Ангстрема/ Н. Й. Барбаумов. – Одеса: Одесполіграф, 1930. – 36 с.
2. О температурной зависимости обратного фотоэффекта в кристаллах куприта/ Н. И. Барбаумов, Р. Г. Енш// Журнал экспериментальной и теоретической физики. – 1936. – Т. 6, вып. 9. – С. 958 - 963.

Література:

1. Вчені вузів Одеси: Біобібліографічний довідник. Природничі науки. – Вип. II. 1946 – 2010. – Ч. 2. Математики. Механіки/ Упорядник І. Е. Рікун. – Одеса: ОННБ, 2010. – С. 10 - 11.

Бархін

Костянтин Борисович

Філолог

К. Б. Бархін народився 10 березня 1876 року у Бобруйську.

Навчався на історико-філологічному факультеті Новоросійського університету, Берлінському університеті.

У 1905 – 1917 роках викладав російську мову та літературу в Одеській суспільно-торгівельній школі, єврейській гімназії. Згодом був вчителем початкових класів, працював на робітничому факультеті.

В 1920 – 1922 роках викладав російську літературу в єврейському секторі факультету соціального виховання Одеського інституту народної освіти.

З 1925 року працював у Москві. Був вченим секретарем головної редакції Великої Радянської Енциклопедії, інспектором в секторі кадрів Міністерства освіти РРФСР. Обіймав посади доцента Московського інституту новим мов, професора, завідувача кафедри російської мови та декана факультету російської мови та літератури 2-го Московського державного педагогічного інституту імені О. С. Бубнова.

В 1934 році присвоєно вчене звання професора.

Займався питаннями літературознавства, мовознавства, методики викладання російської мови. Стояв у витоків науки про культуру мовлення. Помер 4 липня 1938 року у Москві.

Праці:

1. «Алые зори». Первая после букваря книга для чтения: пособие для классных работ/ К. Б. Бархин. – Одесса: Госиздат, 1924. – VI, 258 с.
2. Культура слова. Методическое пособие для преподавателей 2-й ступени/ К. Б. Бархин. – М.: Работник просвещения, 1929. – 232 с.
3. Методика тихого чтения в связи с задачами по развитию речи. Для преподавателей 1-й ступени/ К. Б. Бархин. – М.: Работник просвещения, 1930. – 88 с.
4. Развитие речи в начальной школе. Методическое пособие для учителей/ К. Б. Бархин. – Изд. 7-е. – М.: Учпедгиз, 1936. – 120 с.
5. Методика русского языка в средней школе: учебник для высших педагогических учебных заведений и пособие для преподавателей: Утв. Наркомпросом РСФСР / Проф. К. Б. Бархин, проф. Е. С. Истрина. – Минск: Госиздат Белоруссии, 1938. – 280 с.

Джерела та література:

1. Педагогическая энциклопедия: В 4 тт. /Гл. ред. И. А. Каиров, Ф. Н. Петров. – Т. 1. – М.: «Советская энциклопедия», 1964. – С. 167.
2. Константин Борисович Бархин: (1879 - 1938): Специалист по методике преподавания русского языка в средней школе и вузе/ Н. И. Гетьманенко // Русский язык в школе. – 1999. – № 2. – С. 59 - 63.
3. Использование методических идей К.Б. Бархина в развитии речетворческих умений младших школьников: Автореферат диссертации ..кандидата педагогических наук/А. Ю. Авдоница. – Самара, 2003. – 20 с.
4. Евреи в профессорско-преподавательском составе Одесского института народного образования (1920 – 1930): ретроспективный анализ/ В. В. Левченко // Научные труды по иудаике: Материалы XVII международной ежегодной конференции по иудаике. – Т. II. – М.: «Сэфер», 2010. – С. 245 - 260.

Батюк

Зоріка Степанівна

Педагог

З. С. Квасниця-Батюк народилася в 1943 році у м. Жовклі Львівської області.

У 1964 році закінчила музично-педагогічний факультет Львівської державної консерваторії.

В 1971 році захистила дисертацію «Специфіка фортепіанної підготовки на музично-педагогічних факультетах педвузів» на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Згодом було присвоєно вчене звання доцента.

До 2017 року викладала в Одеському державному педагогічному інституті – Південноукраїнському національному педагогічному університеті імені К. Д. Ушинського. Обіймала посаду доцента кафедр методики музичного виховання, співів та хорового диригування, методики музичного виховання та хорового диригування, музичного мистецтва і хореографії. В 1988 – 1993 роках завідувала кафедрою методики музичного виховання, співів та хорового диригування.

Праці:

1. Національний образ світу як психолого-педагогічний фактор формування особистості/ З. С. Батюк// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 1998. – Вип. 6-7. – С. 41- 43.
2. Особливості викладання курсу «Історія української культури» для студентів факультетів музичного мистецтва та хореографії / З. С. Батюк// Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. – 2015. – № 1. – С . 73 - 77.
3. Особливості сучасного хореографічного мистецтва та його ролі у збагаченні художньо-естетичного досвіду студентів-хореографів / З. С. Батюк // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2015. – Вип. 12. – С. 15 - 23.

Література:

1. Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1.// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 1 - 2. – С. 147 - 148.
2. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє / О. Я. Чебикін, І. А. Болдирєв та ін. – Одеса, 2007. – С. 123.

Берлага

Рудольф Якович

Фізик

Р. Я. Берлага народився в 1904 році в Одесі. Здобув вищу освіту.

Викладав в Одеському інституті народної освіти, Одеському інституті соціального виховання.

Після відновлення у 1933 році Одеського державного університету працював на фізико-математичному факультеті, виконував обов'язки декана факультету.

В роки нацистської навали в евакуації викладав у Вищому військово-педагогічному інституті.

З 1946 року працював у Ленінградському державному університеті, обіймаючи посади доцента, керівника проблемної лабораторії напівпровідників. До 1962 року був заступником завідувача кафедри електрофізики, яку очолював академік О. О. Лебедев.

Нагороджений медаллю «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр.».

Помер у 1964 році в Ленінграді.

Праці:

1. О линейной скорости кристаллизации в магнитном поле/ Р. Я. Берлага, Ф. К. Горский// Журнал экспериментальной и теоретической физики. – 1934. – Т. 4, № 5. – С. 525 - 543.
2. Сборник студенческих научных работ/ отв. ред. Р. Я. Берлага.// Труды Одесского университета. – 1939. – № 1. – 68 с.

Джерела та література:

1. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє./ О. Я. Чебикін, І. А. Болдирєв та ін. – Одеса: Друкарський дім, 2007. – С. 63.
2. Берлага (Одесса, Ташкент, Ленинград)// <https://forum.j-roots.info/viewtopic.php?t=8023>
3. Кафедра электроники твердого тела// <https://phys.spbu.ru/content/File/ESS/glavessrus.htm>
4. Смирнов В. А. Астрономия в Одессе в 30 – 40-е годы XX века (по материалам архивно-следственных дел и другим документам)// Историко-астрономические исследования. – Вып. 26. – М.: Наука, 2001. – С. 175.

Бельченко

Валентина Пилипівна

Літературознавець

В. П. Бельченко народилася 26 липня 1939 року в с. Мокрець Київської області.

У 1977 році закінчила українське відділення філологічного факультету Одеського державного університету імені І. І. Мечникова.

В 1984 році захистила дисертацію «Морально-етична проблематика творчості Ольги Кобилянської (дожовтневий період)» і здобула науковий ступінь кандидата філологічних наук. В 1997 році присвоєно вчене звання доцента.

З 1982 року працювала в Одеському державному педагогічному інституті імені К. Д. Ушинського. Обіймала посади асистента, доцента кафедри російської і української мови, доцента кафедри української мови і літератури.

В 1993 – 1997 роках була завідувачем кафедри української мови і літератури, а з 2000 року працювала доцентом кафедри української і зарубіжної літератури Південноукраїнського педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Праці:

1. На шляхах освоєння мовної системи і художнього мовлення з позиції цілісності і комплексності: Методичні рекомендації/ В. П. Бельченко. – Одеса: ОДП, 1993. – 37 с.
2. Символіка творів Ольги Кобилянської / В. П. Бельченко// Література. Фольклор. Проблеми поетики: збірник наукових праць. – Вип. 10. – К.: КНУ, 2002. – С. 167 - 179.
3. Художньо-сміслова парадигма асоціативно-символічних структур малої прози О. Кобилянської / В. П. Бельченко// Література. Фольклор. Проблеми поетики: збірник наукових праць. – Вип. 18 (ч. 2). – К.: КНУ, 2004. – С. 94 - 107.

Література:

1. Букач В. М. Вчені історико-філологічного факультету Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського: Довідник. – Одеса: ПДПУ, 2007. – С. 4.

Белякевич

Іван Іванович

Історик

І. І. Белякевич народився 3 червня 1905 року в Херсоні.

В 1927 році закінчив економічний факультет Одеського інституту народного господарства. До 1930 року навчався в аспірантурі.

У 1930 – 1935 роках працював в Одеському інституті інженерів водного транспорту.

В 1935 – 1941 роках викладав в Одеському державному педагогічному інституті, завідував кафедрою історії колоніальних та залежних країн.

У червні 1941 року захистив дисертацію «Південно-іранське повстання племен 1929 року» і здобув науковий ступінь кандидата історичних наук.

З жовтня 1941 року до грудня 1942 року завідував кафедрою загальної історії Семипалатинського педагогічного інституту. У 1942 – 1944 роках виконував обов'язки професора Іркутського університету.

В 1944 – 1978 роках працював доцентом кафедри нової та новітньої історії Львівського державного університету, у 1948 – 1961 роках завідував кафедрою. У 1944 – 1948 роках обіймав посаду ректора Львівського університету, а у 1950 – 1952 роках був деканом історичного факультету.

Досліджував історію Азії та Африки, участь поляків у подіях 1914 – 1917 років в Росії. Є автором майже 70 наукових праць.

Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора, медалями «За бойові заслуги», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941 - 1945 рр.», «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941 - 1945 рр.», «За доблесну працю, В ознаменування 100-річчя з дня народження Володимира Ілліча Леніна».

Помер 9 липня 1984 року у Львові.

Праці:

1. Сільське господарство Північної Манчжурії/ І. Белякевич// Східний світ. – 1930. – № 10 - 11(1 - 2). – С. 39 - 62.
2. Из истории антинациональной политики польского эмиграционного «правительства» в начальный период второй мировой войны / И. И. Белякевич// Учені записки Львівського державного університету імені Івана Франка. – 1955. – Т. XXXVI, вип. 6. – С. 85 – 115.
3. Революционное содружество польских и российских трудящихся в 1917 г.: из истории участия польских рабочих и солдат в России в подготовке Великой Октябрьской социалистической революции / И. И. Белякевич. – Львов: ЛГУ, 1957. – 112 с.

Література:

1. Історична наука у Національній академії наук України в особах: Енциклопедичний довідник. – К.: ПУ НАНУ, 2018. – С. 151 – 152.

Бобинін

Мстислав Миколайович

Математик

М. М. Бобинін народився 24 жовтня 1907 року в Сімферополі.

У 1929 році закінчив Одеський інститут народної освіти. Навчався в аспірантурі.

В 1930 – 1933 роках викладав в Одеському політехнічному інституті, Одеському фізико-хіміко-математичному інституті, Одеському інституті інженерів водного транспорту.

З 1933 року був викладачем кафедри математичного аналізу Одеського державного університету.

Під час нацистської навали в 1941 – 1944 роках в евакуації завідував об'єднаною кафедрою математики Одеського університету. Одночасно викладав математику в Одеському державному педагогічному інституті, був доцентом об'єднаної кафедри фізики та математики.

Навесні 1942 року захистив дисертацію і здобув науковий ступінь кандидата фізико-математичних наук.

З 1944 року обіймав посаду завідувача кафедри математичного аналізу Одеського державного університету.

Помер 28 травня 1948 року.

Праці:

1. Об одной теореме теории вполне аддитивных функций множеств/
М. Н. Бобынин// Успехи математических наук. – 1952. – Т. 7,
вып. 3 (49). – С. 113 - 120.

Література:

1. Вчені вузів Одеси: Біобібліографічний довідник. – Вип. I. Природничі науки. 1865 – 1945. – Ч. 2. Математики. Механіки./Упор. І. Е. Рикун. – Одеса: ОДНБ, 1995. – С. 21 - 23.

Богатський

Всеволод Дем'янович

Хімік-органік

В. Д. Богатський народився 11 січня 1888 року у Кам'янці-Подільському.

У 1910 році закінчив природниче відділення фізико-математичного факультету Новоросійського університету.

В 1920 році розпочав педагогічну діяльність. До 1924 року працював доцентом Одеського медичного інституту, викладачем Вищого технікуму прикладної хімії.

У 1924 – 1933 роках був професором, завідувачем кафедри хімії Одеського інституту народної освіти, а потім – Одеського інституту професійної освіти.

Одночасно в 1925 – 1930 роках обіймав посаду заступника директора Науково-дослідного хіміко-радіологічного інституту УРСР, а у 1930 – 1931 роках був директором Консервного науково-дослідного інституту.

З 1933 року викладав в Одеському державному університеті імені І. І. Мечникова. Обіймав посади професора, завідувача кафедр аналітичної хімії та органічної хімії, декана хімічного факультету, проректора університету з наукової, навчальної роботи. Одночасно до 1940 року був професором та керівником кафедр органічної та аналітичної хімії в Одеському педагогічному інституті, Одеському фармацевтичному інституті, Одеському хіміко-технологічному інституті.

В 1935 році присвоєно вчене звання професора, а у 1936 році присуджений науковий ступінь кандидата хімічних наук.

Основні дослідження пов'язані з органічним синтезом, аналітичною, органічною та прикладною хімією.

Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора, «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр.».

Помер 19 грудня 1956 року в Одесі.

Праці:

1. Руководство к исследованию виноградного вина/ В. Д. Богатский. – Одесса: Изд. Департамента земледелия, 1915. – 420 с.
2. О пятнистости и разъедании внутренней поверхности консервных банок/ В. Д. Богатский// Журнал химической промышленности. – 1928. – № 12. – С. 28 - 32.
3. Об определении молибдена/ В. Д. Богатский, Л. Я. Дзюбина, Н. Л. Оленович// Заводская лаборатория. – 1940. – Т. 9, № 4. – С. 473.

Література:

1. Вчені вузів Одеси: Біобібліографічний довідник. – Вип. 1. Природничі науки. 1865 – 1945. – Ч. 2. Хіміки/ Упоряд. Т. І. Олейнікова. – Одеса: ОДНБ, 1995. – С. 14 - 16.
2. Професори Одеського (Новоросійського) університету: Біографічний словник. – Т. 2: А – І. – 2-ге вид., доп./ Відп. ред. В. А. Сминтина. – Одеса: Астропринт, 2005. – С. 135 - 137

Бондаренко

Микола Ілліч

Історик

М. І. Бондаренко – кандидат історичних наук, доцент.

До 1941 року працював в Одеському державному педагогічному інституті, обіймав посаду заступника директора (проректора) з навчальної та наукової роботи.

У липні 1941 року був призваний до лав Червоної Армії. Воював у складі частин 25-ої Чапаєвської дивізії Приморської армії. Приймав участь в обороні Одеси та Севастополя.

Загинув 4 липня 1942 року під Севастополем.

Література:

1. Память огненных лет. О преподавателях, студентах и сотрудниках института – участниках Великой Отечественной войны / Одесский гос. пед. ин-т им. К. Д. Ушинского; Авт.-сост. Вабенко К. Б., Бондаренко К. А., Орищенко В. Г.; Редкол.: Сермеев Б. В. и др. – Одесса, Маяк, 1990. – С. 24 - 25.

Бортников

Іван Васильович

Історик

І. В. Бортников народився в 1903 році у Троїцьку Оренбурзької губернії. Навчався в ад'юнктурі в Ленінграді. В 1930-х роках викладав у військовому училищі в Свердловську.

Учасник Другої світової війни, підполковник.

В 1943 – 1944 роках був директором Ярославського державного педагогічного інституту та завідувачем кафедри марксизму-ленінізму. Започаткував видання «Учених записок» педагогічного інституту.

У 1944 - 1947 роках працював завідувачем кафедри марксизму-ленінізму Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського.

В 1947 – 1949 роках обіймав посаду секретаря Одеського обкому КП(б)У з ідеології. Входив до складу вченої ради Одеського музею «Героїчна оборона Одеси».

У 1955 – 1959 роках обіймав посаду директора Ростовського - на - Дону педагогічного інституту. Згодом викладав історію КПРС у Ростовському інженерно-будівельному інституті.

З 1963 року мешкав в Одесі. Помер в 1991 році.

Праці:

1. Ярославская область в дни Великой Отечественной войны / И. В. Бортников // Ученые записки Ярославского педагогического института. – 1944. – Вып. 1. – С. I - XLI.
2. Общая стачка 1903 года рабочих г. Одессы / И. В. Бортников // Наукові записки Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. – 1947. – Вип. VIII. – С. 55 - 88.
3. Июльские дни 1903 года на юге России / И. В. Бортников. – Одесса:

Облиздат, 1953. – 124 с.

Джерела та література:

1. История ЯПГУ за 100 лет/ под ред. М. В. Новикова. – Ярославль: ЯПГУ, 2008. – С. 136 - 137.
2. Музей "Героическая оборона Одессы" / В. В. Солодова // Вісник Одеського історико-краєзнавчого музею. – 2007. – № 4. – С. 63 - 71.
3. Памяти родителей/ М. Бортник// <https://proza.ru/2016/02/27/46>

Браунер

Олександр Олександрович

Зоолог

О. О. Браунер народився 25 січня 1857 року в Сімферополі.

В 1881 році закінчив природниче відділення фізико-математичного факультету Новоросійського університету.

У 1917 – 1918 роках був головою сільськогосподарських курсів в Одесі, на базі яких виник Одеський сільськогосподарський інститут, в якому він викладав до 1930 року.

В 1920-х роках працював в Одеському інституті народної освіти, в якому в 1922 році здобув звання доктора зоології. В 1928 – 1929 роках німецькою мовою читав курс сільськогосподарської зоології на факультеті соціального виховання.

До 1932 року працював обласним інспектором з охорони пам'яток природи та старовини. Протягом 1933 – 1938 років жив в Асканії Новій, був вченим консультантом Науково-дослідного інституту гібридизації та акліматизації тварин заповідника, в 1936 – 1938 роках завідував там зоопарком.

З 1939 року обіймав посаду професора кафедри зоології Одеського державного університету.

Помер 5 травня 1941 року в Одесі.

Праці:

1. Вредные и полезные животные Херсонской губернии/ А. А. Браунер. – Одесса, 1899. – 26 с.
2. Животноводство: История животноводства в степной Украине, история одомашнения, виды и породы, обследование животноводства. – Одесса, 1922. – 343 с.

Література:

1. Професори Одеського (Новоросійського) університету: Біографічний словник. – Т. 2: А – І. – 2-ге вид., доп./ Відп. ред. В. А. Сминтина. – Одесса: Астропринт, 2005. – С. 164 - 167.

2. Чирко Б. В. Заходи Радянської влади України щодо запровадження освіти німецькою мовою та організації роботи німецьких культурно–просвітніх установ (1920-ті – 1930-ті роки)// Гілея: науковий вісник. – 2016. – Вип. 114: Історичні науки. – С. 56.

Бровко

Леонід Павлович

Мистецтвознавець

Л. П. Бровко народився 5 червня 1920 року.

З серпня 1939 року до лютого 1957 року служив у лавах Радянської Армії. У роки нацистської навали воював у складі частин Сталінградського, 3-го Українського фронтів. Приймав участь в обороні Сталінграда, у визволенні Донбасу, Миколаєва, Одеси, Закарпаття, міст і сіл Румунії, Угорщини. Вийшов у запас у званні майора.

У 1967 році закінчив Український поліграфічний інститут у Львові.

До 1985 року викладав на кафедрі образотворчого мистецтва Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського. В 1979 – 1982 роках обіймав посаду завідувача кафедри.

Займався питаннями підвищення якості підготовки майбутніх учителів, зокрема з дисциплін прикладного мистецтва.

Нагороджений орденом Вітчизняної Війни 1 ступеня, трьома орденами Червоної Зірки, медалями.

Література:

1. Память огненных лет: О выпускниках, студентах и сотрудниках института – учасниках Великой Отечественной войны/ ОГПИ им. К. Д. Ушинського; Авт.-сост.: К. Б. Бабенко, К. А. Бондаренко, В. Г. Орищенко. – Одесса: Маяк, 1990. – С. 50 - 51.
2. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє. / О. Я. Чебикін, І. А. Болдирев та ін. – Одеса, 2007. – С. 159.

Вайнштейн

Мойсей Соломонович

Економіст

М. С. Вайнштейн народився в 1903 році.

Закінчив Одеський інститут народного господарства, в якому розпочав педагогічну діяльність на посаді асистента.

В подальшому викладав в Одеському політехнічному інституті, Одеському інституті професійної освіти.

З 1933 року був завідувачем кафедри політекономії Одеського державного університету.

У 1939 році захистив дисертацію «Фізіократизм в російській економічній думці» на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. В 1940 році присвоєно вчене звання доцента.

В роки нацистської навали обіймав посаду доцента в Ташкентському університеті.

У повоєнний час до 1953 року викладав політичну економію в Одеському державному педагогічному інституті імені К. Д. Ушинського.

З вересня 1953 року працював доцентом кафедри організації підприємств та економіки промисловості, а у 1954 – 1957 роках очолював кафедру економіки промисловості Одеського технологічного інституту.

Помер 25 вересня 1957 року.

Праці:

1. Тяжелая промышленность Украины в пятилетнем плане 1946 – 1950 гг./ М. С. Вайнштейн// Наукові записки Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. – 1947. – Т. VIII. – С. 27 - 54.
2. Лженаука Кейнса/ М. С. Вайнштейн// Наукові записки Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. – 1950. – Т. IX. Випуск історико-філологічний. – С. 34 - 50.

Література:

1. История Одесской государственной академии пищевых технологий (1902 – 2002)/ Г. В. Ангелов, Б. В. Жуковский и др.; ред. Н. Д. Захаров. – Одесса: Астропринт, 2002. – 208 с.
2. Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. Історія та сучасність (1865 – 2015)/ гол. ред. І. М. Коваль. – Одеса: ОНУ, 2015. – С. 590.

Василишин

Тимофій Михайлович

Математик

Т. (Тиміш) М. Василишин народився 9 липня 1891 року в с. Беньки на Галичині.

У 1916 році закінчив Львівський університет. Вчителював.

В 1925 – 1927 роках викладав на робітничому факультеті Одеського сільськогосподарського інституту.

У 1927 – 1930 роках працював в Одеському інституті народної освіти. З 1929 року обіймав посаду професора, читав курси математичного аналізу та аналітичної геометрії у німецькому секторі факультету соціального виховання.

З 1930 року був професором та завідувачем кафедри загальної математики Одеського фізико-хіміко-математичного інституту. Одночасно викладав в Одеському інституті інженерів водного транспорту.

Був секретарем математично-природничої секції Одеського наукового товариства при Всеукраїнській Академії Наук. У 1930-х роках підпав під репресії.

А 1943 – 1958 роках працював в Уфимському авіаційному інституті, обіймав посади завідувача кафедри аеродинаміки та гідравліки, декана факультетів авіаційних двигунів та механіко-технологічного.

Розробив спосіб застосування електродинамічної аналогії для аеродинамічних розрахунків. Є автором понад 30 статей.

Помер 23 грудня 1961 року в м. Уфа (РРФСР). Реабілітований у 1993 році.

Праці:

1. Російсько-український словничок математичної термінології та фразеології. Алгебра/ Т. М. Васишин, В. М. Крижанівський, Д. А. Крижанівський, О. Д. Осмоловський, К. М. Щербина. – Одеса, 1927. – 48 с.

Література:

1. Вчені вузів Одеси: Біобібліографічний довідник. – Вип. І. Природничі науки. 1865 – 1945. – Ч. 2. Математики. Механіки./Упор. І. Е. Рикун. – Одеса: ОДНБ, 1995. – С. 27.

Волков

Микола Олександрович

Медик

Н. О. Волков народився 23 квітня 1920 року в Іванівській області РРФСР. Закінчив лікувальний факультет Іванівського державного медичного інституту.

Протягом 1942 – 1962 років служив у лавах Радянської Армії. В роки нацистської навали був лікарем військових шпиталів на Центральному, 2-му Білоруському фронтах. Звільнений в запас у званні підполковника медичної служби.

Кандидат медичних наук.

З 1971 року до виходу на пенсію викладав курс медичної підготовки в Одеському державному педагогічному інституті імені К. Д. Ушинського.

Нагороджений орденами Вітчизняної війни 2 ступеня, Червоної Зірки, медалями «За відвагу», «За бойові заслуги», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр.».

Джерела та література:

1. Память огненных лет: О выпускниках, студентах и сотрудниках института - участниках Великой Отечественной войны/ Од. гос. пед. ин-т им. К. Д. Ушинского; Авт.-сост. Бабенко К. Б., Бондаренко К. А., Орищенко В. Г.; Редкол.: Сермеев Б. В. (руков.) и др., – Одесса: Маяк, 1990. – С. 57 - 58.
2. Память народа: Подлинные документы // https://pamyat-naroda.ru/?static_hash=525003c68b852da4fc4c3d6685680677v1

Гаврилов

Микола Іванович

Математик

М. І. Гаврилов народився 11(24) листопада 1917 року в Рязанській губернії.

У 1946 році закінчив механіко-математичний факультет Московського державного університету. До 1949 року навчався в аспірантурі.

В 1949 – 1950 роках працював асистентом кафедри вищої математики фізичного факультету Московського університету.

З 1950 року проживав та працював в Одесі.

У 1952 році захистив дисертацію «Про стійкість за Ляпуновим систем лінійних диференціальних рівнянь» на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук. В 1954 році, захистивши дисертацію «Новий метод дослідження нелінійних диференціальних рівнянь, побудований на теорії моментів», здобув науковий ступінь доктора фізико-математичних наук. У 1961 році присвоєно вчене звання професора.

В 1950 – 1958 роках був старшим викладачем, а з 1952 року – доцентом кафедри математичного аналізу Одеського державного університету.

Одночасно у 1950 – 1956 роках викладав в Одеському державному педагогічному інституті імені К. Д. Ушинського.

У 1958 році створив кафедру диференційних рівнянь Одеського державного університету імені І. І. Мечникова, до 1988 року був її завідувачем, а до 2001 року – професором. В 1960 – 1974 роках обіймав посаду декана механіко-математичного факультету.

Був засновником та сприяв розвитку одеської школи з теорії диференціальних рівнянь. Підготував 12 кандидатів наук.

Помер у 2004 році.

Праці:

1. Об устойчивости по Ляпунову при наличии характеристических чисел, равных нулю/ Н. И. Гаврилов// Математический сборник. – 1957. – Т. 41(83), № 1. – С. 7 - 22.
2. О динамических системах с инвариантной мерой Лебега на поверхности тора/ Н. И. Гаврилов// Дифференциальные уравнения. – 1976. – Т. 12, № 3. – С. 438 - 445.
3. О безусловной устойчивости математической модели солнечной системы/ Н. И. Гаврилов// Дифференциальные уравнения. – 1982. – Т. 18, № 3. – С. 383 - 397.

Література:

1. Професори Одеського (Новоросійського) університету: Біографічний словник. – Т. 2: А – І. – 2-ге вид., доп./ Відп. ред. В. А. Сминтина. – Одеса: Астропринт, 2005. – С. 291 - 293.
2. Вчені вузів Одеси: Біобібліографічний довідник. Природничі науки. – Вип. II. 1946 – 2010. – Ч. 2. Математики. Механіки/ Упорядник І. Е. Рікун. – Одеса: ОННБ, 2010. – С. 46 – 49

Гансов

Август Якович

А. Я. Гансов – кандидат історичних наук, доцент.

В 1930-х – 1956 роках викладав в Одеському державному педагогічному інституті імені К. Д. Ушинського.

У воєнні 1941 – 1944 роки, в евакуації, виконував обов'язки заступника директора інституту з навчальної та наукової роботи. У повоєнний час завідував кафедрою нової історії.

З 1956 року працював на кафедрі нової та новітньої історії Одеського державного університету імені І. І. Мечникова.

Праці:

1. Кренгольмський страйк/ А. Я. Гансов// Наукові записки Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. – 1955. – Т. X. – С. 3 - 32.

Література:

1. Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. Історія та сучасність (1865 – 2015)/ гол. ред. І. М. Коваль. – Одеса: ОНУ, 2015. – С. 582.
2. Букач В. М. Історики Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: Біографічний словник. – Одеса: ПНПУ, 2020. – С 21.

Гансова

Емма Августовна

Соціолог

Е. А. Гансова народилася 2 листопада 1939 року в м. Ананьїв Одеської області.

У 1962 році закінчила історичний факультет Одеського державного університету імені І. І. Мечникова та почала працювати викладачем філософії в Одеському інституті інженерів морського флоту.

В 1971 році захистила дисертацію «Концепція лідерства в сучасній американській соціології» на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук. У 1989 році, захистивши дисертацію «Соціальний аспект управління (інтеграційний контекст)», здобула науковий ступінь доктора філософських наук. В 1992 році присвоєно вчене звання професора.

У 1989 – 2015 роках викладала в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова, Одеському інституті державного управління Національної академії державного управління, Одеській національній юридичній академії. З 2015 року обіймала посаду професора кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського.

Проводила дослідження у галузі теорії та історії соціології, економічної соціології, соціологічної політики, конфліктології. Є автором навчальних посібників, монографій та статей у наукових виданнях. Була членом Спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій з філософії та соціології.

Померла 28 листопада 2020 року в Одесі.

Праці:

1. Социально-экономическое управление: (Интегративный аспект социального познания) / Э. А. Гансова. – К.: Выща школа, 1988. – 156 с.
2. Сучасна соціальна та гуманітарна політика в контексті соціологічної науки: навчальний посібник / Е. А. Гансова. – Одеса: ОФ УАДУ, 2000. – 68 с.
3. Українська класична соціальна філософія як складова європейської філософської думки/ Е. А. Гансова// Перспективи. – 2014. – № 3(61). – С. 24 - 29.
4. Методологія та методи соціальної діагностики / Е. А. Гансова // Перспективи. – 2016. – № 1. – С. 20 - 27.
5. Філософські засади соціально-політичних відносин/ Е. А. Гансова // Перспективи. – 2019. – № 3. – С. 20 - 25.

Література:

1. Професори Одеського (Новоросійського) університету: Біографічний словник. – Т. 2: А – І. – 2-ге вид., доп./ Відп. ред. В. А. Сминтина. – Одеса: Астропринт, 2005. – С. 302 - 303.
2. Випускники Одеського (Новоросійського) університету:

Гібш

Ісидор Аронович

Математик

І. А. Гібш народився 9 вересня 1883 року у Вінниці.

В 1909 році закінчив математичне відділення фізико-математичного факультету Новоросійського університету. Працював у середніх навчальних закладах Одеси.

У 1920 – 1921 роках викладав в Одеському фізико-математичному інституті, а у 1921 – 1928 роках – в Одеському інституті народної освіти. Був головою Одеського будинку вчених, науковим співробітником науково-дослідної кафедри математики Одеського інституту народної освіти.

В 1928 році був переведений до Москви. Викладав в Індустріально-педагогічному інституті, а потім в педагогічному інституті імені В. І. Леніна, працював вченим спеціалістом Народного комісаріату освіти РРФСР,

У 1934 році присвоєно вчене звання доцента кафедри математики, а в 1938 році без захисту дисертації присуджений науковий ступінь кандидата педагогічних наук.

З 1947 року працював старшим науковим співробітником сектора навчання математики в Інституті загальної політехнічної освіти Академії педагогічних наук РРФСР.

Є автором понад 50 наукових праць.

Помер 29 січня 1963 року.

Праці:

1. Элементарная математика. Общий курс: Пособие для высших педагогических учебных заведений/ И. А. Гибш. – М.: Госучпедгиз, 1936. – 264 с.
2. Иррациональные уравнения в крсе средней школы/ И. А. Гибш. – М.: АПН РСФСР, 1954. – 60 с.
3. Алгебра. Пособие для учителей IX – XI классов/ И. А. Гибш. – М.: Учпедгиз, 1960. – 664 с.
4. Методика обучения алгебре в VI классе восьмилетней школы/ И. А. Гибш. – М.: АПН РСФСР, 1963. – 240 с.

Література:

1. Випускники Одеського (Новоросійського) університету: Енциклопедичний словник: у 2 вип. – Вип. 2/ Ред. В. А. Сминтина, М. О. Подрезова. – Одеса: Астропринт, 2010. – С. 61 - 61.

Глядковська
Ганна Іванівна

Історик

Г. І. Глядковська народилася в 1886 році в Катеринославській губернії Навчалася на історико-філологічному факультеті Московських вищих жіночих курсів. Закінчила педагогічні курси в Одесі.

В 1919 році брала участь у Бендерському збройному повстанні.

Працювала на посаді доцента в Донецькому інституті народної освіти.

В 1930 – 1933 роках обіймала посаду професора в Одеському інституті професійної освіти, з 1932 року очолювала кафедру історії більшовизму. В 1933 – 1941 роках викладала в Одеському державному університеті.

У 1941 році захистила дисертацію і здобула науковий ступінь кандидата педагогічних наук.

В роки нацистської навали в евакуації у Байрам-Алі викладала історію народів СРСР в Одеському педагогічному інституті та Одеському державному університеті. В 1944 – 1945 роках завідувала кафедрою марксизму-ленінізму в Одеському державному педагогічному інституті та кафедрою історії народів СРСР в Одеському державному університеті.

З 1945 року працювала у Львівському державному університеті.

Померла в 1962 році у Львові.

Праці:

1. Партизанское движение на Юге Украины (Херсонщине) против австро-немецких оккупантов./ А. И. Глядковская// Наукові записки Львівського державного університету ім. Івана Франка. – 1955. – Т. 36, Історична серія. – Вип. 6. – С. 25.
2. В Бендерском подполье (1918 – 1919 гг.)/ А. И. Глядковская// Из истории борьбы за власть Советов в Молдавии (1918 – 1920 гг.). – Кишинев, 1964. – С. 117 - 118.

Література:

1. Одеські історики. Енциклопедичне видання. – Т. 1 (початок ХІХ – середина ХХ ст.). – Одеса: Друкарський дім, 2009. – С. 101 - 102.
2. Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. Історія та сучасність (1865 – 2015)/ гол. ред. І. М. Коваль. – Одеса: ОНУ, 2015. – С. 573, 580.

Годован

Владлена Володимирівна

Медик

В. В. Годован народилася 10 вересня 1968 року в м. Іжевськ (РРФСР).

У 1991 році закінчила лікувальний факультет Одеського медичного інституту імені М. І. Пирогова.

В 1996 році почала працювати на кафедрі загальної та клінічної фармакології Одеського медичного університету. Пройшла шлях від асистента до професора.

У 1998 році захистила дисертацію «Фармакологія гепатозахисної дії нових координаційних сполук германію з біолігандами» на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук. В 2001 році присвоєно вчене звання доцента.

В 2008 році, захистивши дисертацію «Фармакологічні властивості нових похідних германієвих солей дифосфонових кислот з біолігандами», здобула науковий ступінь доктора медичних наук. У 2011 році присвоєно вчене звання професора.

У 2011 – 2019 роках була деканом 2-го медичного факультету Одеського національного медичного університету.

З 1 лютого 2021 року до 31 січня 2022 року обіймала посаду декана медичного факультету Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Є автором понад 400 опублікованих праць.

Удостоєна почесного звання «Заслужений діяч науки і техніки України». Є лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки 2017 року.

Праці:

1. Фармакологія в рисунках и схемах: в 2 т./ В. В. Годован. – Т. 1. – Одесса: ОМУ, 2009. – 224 с.
2. Фармакологія в рисунках и схемах: в 2 т./ В. В. Годован. – Т. 2. – Одесса: ОМУ, 2009. – 276 с.
3. Лікарська рецептура із загальною фармакологією: навчальний посібник для студентів вищих навч. закл. / В. Й. Кресюн, В. В. Годован. – Одеса: ОДМУ, 2010. – 221 с.
4. Клініко-фармакологічний глосарій: навчальний посібник / В. Й. Кресюн, В. В. Годован, С. Б. Стречень. – Одеса: ОНМУ, 2015. – 327 с.

Джерела:

1. Владлена Владимировна Годован/ Україна. Фармакологія.// <https://librusec.pro/a/248008>

Головань
Василь Матвійович

Математик

В. М. Головань народився в 1923 році на Єлисаветградщині.

В роки нацистської навали воював у складі частин Червоної Армії.

У 1949 році закінчив фізико-математичний факультет Одеського державного університету імені І. І. Мечникова, а у 1952 році – аспірантуру.

Захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізики-математичних наук. Присвоєно вчене звання доцента.

В 1952 – 1991 роках викладав в Одеському державному педагогічному інституті імені К. Д. Ушинського, обіймаючи посади асистента, старшого викладача, доцента кафедр математики, математичного аналізу. В 1979 – 1983 роках завідував кафедрою математичного аналізу.

Нагороджений орденом Вітчизняної війни 2 ступеня, медаллю «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр.»

Література:

1. Память огненных лет: О выпускниках, студентах и сотрудниках института - участниках Великой Отечественной войны/ Од. гос. пед. институт им. К. Д. Ушинского; Авт.- сост. Бабенко К. Б., Бондаренко К. А., Орищенко В. Г.; Редкол.: Сермеев Б. В. (руков.) и др, – Одесса: Маяк, 1990. – С. 59.
2. Історія Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського в особах: Біографічний довідник /В. М. Букач. – Одеса: ПДПУ, 2005. – С. 85.

Голуб
Самуїл Йосипович

Фізик

С. Й. Голуб народився 23 липня 1903 року в Одесі.

У 1925 році закінчив фізико-математичний відділ Одеського інституту народної освіти. Вчителював в с. Черново на Одещині.

В 1927 – 1929 роках викладав в Індустріальному інституті. В 1929 році став науковим співробітником оптичної лабораторії Одеського науково-дослідного інституту фізики.

У 1935 році захистив дисертацію та здобув науковий ступінь кандидата фізико-математичних наук.

В 1937 – 1941 роках одночасно викладав в Одеському індустріальному інституті, Одеському медичному інституті та в Одеському державному університеті, в якому в 1939 – 1941 роках завідував кафедрою оптики.

З 1944 року працював в Одеському державному університеті імені І. І. Мечникова. Одночасно у 1952 – 1953 роках викладав в Одеському державному педагогічному інституті імені К. Д. Ушинського, в 1955 – 1956 роках – в Одеському електротехнічному інституті зв'язку.

У 1965 році захистив дисертацію «Люмінесценція галогенів дів срібла» на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук. З 1968 року обіймав посаду професора кафедри загальної фізики.

Є автором біля 40 наукових праць.

Помер 23 червня 1976 року.

Праці:

1. Спектри збудження люмінесценції твердих розчинів органічних фарб/ С. Й. Голуб// Записки Фізичного інституту в м. Одесі. – 1930. – Т. 1, вип. 6. – С. 3 - 16.
2. Особливості люмінесценції галогенів срібла в області температурного гасіння/ С. Й. Голуб, Н. О. Орловська// Український фізичний журнал. – 1968. – Т. 3, № 6. – С. 922 - 925.

Література:

1. Професори Одеського (Новоросійського) університету: Біографічний Словник. – Т. 2: А – І. – 2-у вид., доп./ Відп. ред. В. А. Сминтина. – Одеса: Астропринт, 2005. – С. 326 - 328.
2. Вчені вузів Одеси: біобібліографічний довідник. – Вип. II. Природничі науки. 1946 – 2017. – Ч. 4. Фізика. Астрономи. / Упоряд. А. В. Іванченко. – Одеса: ОННБ, 2018. – С. 42 - 44.

Грінбарт

Семен Борисович

Біолог

С. Б. Грінбарт народився 19 березня 1904 року у Волочиську.

У 1928 році закінчив агробіологічний відділ Одеського інституту народної освіти.

Викладав біологію та хімію у сільськогосподарському технікумі с. Говори, фізичну географію – на робітничому факультеті Одеського медичного інституту. В 1932 – 1935 роках навчався в аспірантурі.

В 1936 році захистив дисертацію «Бентос і перифитон Одеської затоки» на здобуття наукового ступеня кандидата біологічних наук. У 1938 році присвоєно вчене звання доцента.

З 1933 року викладав в Одеську державному університеті, обіймав посади асистента кафедри зоології, доцента кафедри гідробіології. В 1936 – 1938 роках завідував зоологічним музеєм університету.

В 1938 – 1941 та в 1948 – 1950 роках був науковим співробітником Зоолого-біологічного інституту.

У 1941 – 1945 роках служив у лавах Червоної Армії, брав участь у боях під Москвою, Вітебськом, к визволенні Білорусії, Латвії,

З 1945 року працював в Одеському державному університеті імені І. І. Мечникова, обіймаючи посади доцента кафедри гідробіології. Одночасно у 1945 – 1960 роках викладав в Одеському державному педагогічному інституті імені К. Д. Ушинського та Одеському гідрометеорологічному інституті.

У 1967 році захистив дисертацію «Зообентос лиманів північно-західного Причорномор'я та суміжних з ними ділянок моря» і здобув науковий ступінь доктора біологічних наук. В 1970 році присвоєно вчене звання професора.

В 1968 – 1974 роках був професором, а в 1974 – 1978 роках – професором-консультантом кафедри гідробіології Одеського державного університету.

Займався вивченням кормових ресурсів лиманів північно-західного Причорномор'я, донної фауни та біоценозів Одеської затоки. Є автором понад 90 наукових праць. Входив до складу Спеціалізованої вченої ради з захисту кандидатських дисертацій, був членом іхтіологічної комісії Міністерства рибної промисловості Союзу РСР.

Нагороджений орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни 2 ступеня, «Знак Пошани», медалями «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр.», «Ветеран праці».

Помер 5 березня 1997 року в Одесі.

Праці:

1. Обрастание судов, поднятых со дня Черного моря/ С. Б. Гринбарт// Природа. – 1938. – № 2. – С. 5.
2. До вивчення зообентосу Григор'ївського лиману та його кормових ресурсів/ С. Б. Гринбарт// Праці Одеського державного університету. Серія біологічних наук. – 1957. – № 147, вип. 8. – С. 131 - 141.
3. Итоги изучения донной фауны лиманов северо-западного Причерноморья / С. Б. Гринбарт // Биоокеанографические исследования южных морей. – Киев: Наукова думка, 1969. – С. 107 - 121.

Література:

1. Не забудемо, пам'ятаємо: співробітники ОНУ ім. І. І. Мечникова в роки Другої світової війни: інформаційне видання /гол. ред. І. М. Коваль. – Одеса: ОНУ, 2015. – С. 56 - 58.

Гриценко

Микола Михайлович

Історик

М. М. Гриценко народився у 1897 році в Чернігові.

У 1915 році закінчив чернігівську чоловічу гімназію.

В 1930-х роках викладав в Одеському державному педагогічному інституті, обіймав посаду доцента. Завідував кафедрою історії СРСР, був деканом історичного факультету.

Пішов з життя у 1938 році.

Література:

1. Смирнов В. А. Реквием ХХ века: в 5-ти ч. – Ч. 1. / В. А. Смирнов. – Изд. 2-е, доп. и испр. – Одесса: Астропринт, 2009. – С. 137, 139, 142.
2. Смирнов В. А. Реквием ХХ века: в 5-ти ч. с эпилогом. – Ч. 3. / В. А. Смирнов. – Изд. 2-е, доп. и испр. – Одесса: Астропринт, 2016. – С. 296.
3. Смирнов В. А. Реквием ХХ века: в 5-ти ч. – Ч. 5. / В. А. Смирнов. – Одесса: Астропринт, 2011. – С. 288, 291, 295, 297, 317.

Гуменний

Микола Хомич

Літературознавець

М. Х. Гуменний народився 15 січня 1942 року на Київщині.

У 1967 році закінчив історико-філологічний факультет Дніпропетровського державного університету. Там само в 1970 – 1972 роках навчався в аспірантурі.

В 1974 році захистив дисертацію «Публіцистика «Літературно-наукового вісника (1898 – 1906 рр.)» на здобуття наукового ступіня кандидата філологічних наук. У 1977 році присвоєно вчене звання доцента.

Протягом 1972 – 1991 років працював в Ізмаїльському державному педагогічному інституті, займав посади старшого викладача, доцента. В 1975 – 1984 роках був деканом філологічного факультету, а 1984 – 1990 роках – проректором з навчальної і наукової роботи.

У 1991 – 2000 роках викладав у Херсонському державному педагогічному інституті, з 1993 року завідував кафедрою українсько літератури.

В 1992 році, захистивши дисертацію «Поетика Олеся Гончара – романіста», здобув науковий ступінь доктора філологічних наук. В 1994 році присвоєно вчене звання професора.

У 2000 – 2021 роках обіймав посаду завідувача кафедри української і зарубіжної літератури Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Досліджує проблеми теорії літератури, поезики класичної і новітньої української літератури. Входив до складу спеціалізованої Вченої ради із захисту кандидатських дисертацій.

Обраний академіком Академії вищої школи України. Нагороджений знаком «Відмінник освіти України».

Праці:

1. Безсмертний подвиг: Сучасний український роман про Велику Вітчизняну війну. – К.: Радянська школа, 1987. – 128 с.
2. Поетика антивоєнних романів Олесь Гончара: книга для вчителя. – Херсон: Темп, 1994. – 192 с.
3. Західний антивоєнний роман і проза О. Гончара: компаративний аспект: Монографія. – К.: «Євшан-зілля», 2009. – 320 с.
4. Проза А. Барбюса і О. Гончара: своєрідність художніх систем // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка: філологічні науки. – 2010. – Вип. 24. – С. 30 - 40.
5. Трагедії Расіна «Федра» і «Андромаха»: міфологічна парадигма // Українська культура XX-XXI століття: екзистенційний, компаративний та гендерний аспекти. – Одеса: ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2012. – С. 6 - 8.
6. Жанрова специфіка антивоєнних романів (А. Барбюс, Е. Ремарк, О. Гончар)//Художній досвід О. Довженка-прозаїка: збірник наукових статей. – Одеса: Букачев В. Д., 2020. – С. 3 - 9.

Література:

1. Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1.// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 1 – 2. – С. 135.
2. Букач В. М. Вчені історико-філологічного факультету Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського: Довідник. – Одеса: ПДПУ, 2007. – С. 11 - 12.

Гурвіч

Сократ Соломонович

Філософ

С. С. Гурвіч народився 2 (15) грудня 1914 року в Одесі.

У 1937 році закінчив Одеський державний університет. Працював в редакції обласної комсомольської газети.

В 1938 – 1939 роках був старшим викладачем Одеського державного педагогічного інституту, а у 1939 – 1941 роках – старшим викладачем кафедри філософії Одеського державного університету. У 1941 – 1944 роках в евакуації завідував кафедрою марксизму-ленінізму і філософії Одеського університету.

У 1944 – 1951 роках викладав у Мелітопольському державному педагогічному інституті, Одеській партійній школі.

З 1951 року мешкав в Києві. Працював у Київському бібліотечному інституті, Київському медичному інституті, Київському інституті фізичної культури, професором-консультантом у Науково-дослідній лабораторії України високих тренувальних навантажень.

В 1967 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук, а в 1970 році присвоєно вчене звання професора.

Досліджував питання філософії, біології, медицини, проблеми виховання, розвитку науки, культури, методики викладання суспільних наук.

Помер 23 березня 1987 року в Києві.

Праці:

1. Законы и категории диалектики и их проявление в медицине: Пособие для медицинских институтов / С. С. Гурвич. – К.: Госмедиздат УССР, 1962. – 246 с.
2. Некоторые философские вопросы медицины/ С. С. Гуревич. – М.: МГПИ, 1965. – 36 с.
3. Физическое воспитание студентов/ С. С. Гурвич, Е. А. Пинчук. – К.: Вища школа, 1983. – 44 с.
4. Основы риторики: учебное пособие для студентов вузов / С. С. Гурвич, В. Ф. Погорелко, М. А. Герман. – Київ: Вища школа, 1988. – 247 с.

Література:

1. Випускники Одеського (Новоросійського) університету: Енциклопедичний словник: у 2 випусках. – Вип. 2/ Ред. В. А. Сминтина, М. О. Подрезова. – Одеса: Астропринт, 2010. – С. 76.

Данільченко

Наталія Іванівна

Мовознавець

Н. І. Данільченко народилася в 1952 році в Одесі.

В 1975 році закінчила російське відділення філологічного факультету Одеського державного університету імені І. І. Мечникова.

У 1977 – 1979 роках працювала коректором в Одеському видавництві «Маяк».

В 1979 році перейшла на роботу до Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського. Обіймала посади асистента кафедри російської, української мови і літератури, асистента та доцента кафедри російської мови і літератури.

У 1985 році захистила дисертацію «Суб'єктно-просторовий компонент семантичної структури речення» і здобула науковий ступінь кандидата філологічних наук. Згодом присвоєно вчене звання доцента.

Протягом 1994 – 2018 років працювала доцентом кафедри слов'янського мовознавства Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського, в 2007 – 2017 роках завідувала кафедрою. В 2018 – 2021 роках була доцентом кафедри педагогічних технологій початкової освіти. У 1993 – 2007 роках обіймала посаду декана факультету початкового навчання.

Нагороджена знаком «Відмінник освіти України».

Праці:

1. Вопросы речового мастерства в контексте программных тренировок к языковой подготовке младших школьников/ Н. И. Данильченко// Актуальні питання слов'янського мовознавства. – Вип. I. – Одеса: Homeless Publishing, 2006. – С. 39 - 44.
2. Вивчення тексту на початковому етапі навчання російської мови/ Н. І. Данільченко // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського. – 2010. – № 11 - 12. – С. 37 - 41.
3. Формування уявлення про текст на початковому етапі вивчення теми/ Н. І. Данільченко, Б. С. Лазаревич// Актуальні питання слов'янського мовознавства. – Вип. XIII. – Одеса: Homeless Publishing, 2018. – С. 83 - 89.

Література:

1. Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1.// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 1 - 2. – С. 158.
2. Букач В. М. Вчені історико-філологічного факультету Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського: Довідник. – Одеса: ПДПУ, 2007. – С. 4 - 5.

Дем'яненко

Василь Євстафійович

Педагог

В. Є. Дем'яненко народився 11 серпня 1895 року у Борисполі.

Закінчив Олександрійське ремісне училище і працював майстром на Київській електростанції.

У 1926 році закінчив Одеський інститут народної освіти. Вчителював в Одесі.

В 1927 – 1930 роках навчався в аспірантурі за спеціальністю «Історія педагогіки».

У 1930 – 1941 роках викладав педагогіку та історію педагогіки в Одеському державному педагогічному інституті та Одеському інституті іноземних мов.

Під час нацистської навали був учасником партизанського підпілля.

В 1944 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук і став працювати старшим викладачем на кафедрі педагогіки в Одеському державному університеті імені І. І. Мечникова, з 1945 року обіймав посаду доцента.

Досліджував творчість М. І. Пирогова, К. Д. Ушинського, Н. К. Крупської, А. С. Макаренка.

Помер в 1975 році в Одесі.

Праці:

1. Пирогов как педагог: диссертация ... кандидата педагогических наук / В. Е. Демьяненко. – Одесса. 1944. – 253 с.

Література:

1. Не забудемо, пам'ятаємо: співробітники ОНУ ім. І. І. Мечникова в роки Другої світової війни: інформаційне видання / гол. ред. І. М. Коваль. – Одеса: ОНУ, 2015. – С. 270.

Добросердов

Дмитро Костянтинович

Хімік

Д. К. Добросердов народився 24 жовтня 1876 року.

Закінчив фізико-математичний факультет Казанського університету. Був залишений в університеті для підготовки до професорського звання.

У 1903 році склав іспити на ступінь магістра.

З 203 року обіймав посаду приват-доцента Казанського університету.

В 1909 році захистив магістерську дисертацію, а у 2011 році – докторську дисертацію.

У 1912 році був переведений до Київського університету, где обіймав посаду професора кафедри неорганічної хімії. Завідував лабораторіями неорганічної хімії, загальної хімії.

В 1923 році переїхав до Одеси. Викладав в Одеському інституті народної освіти, Одеському політехнічному інституті.

З 1933 року завідував кафедрою неорганічної хімії Одеського державного університету.

Помер 8 серпня 1936 року в Одесі.

Праці:

1. Весы и взвешивание: химические весы, их теория, испытание и употребление / Д. К. Добросердов. – Казань: Тип. Имп. ун-та, 1905. – VII, 121 с.
2. Получение 9-ти и 6-ти водного гидратов хлорно-аммониевой соли и исследование первого в отношении к потере воды, нагреванию и растворимости / Д. К. Добросердов. – Х.: Харківдрук, 1926. – 119 с.

Література:

1. Вісник Одеської комісії краєзнавства при Всеукраїнській Академії наук. 1924 – 1930: Систематичний розпис змісту/ Упорядник Л. О. Жирнова. – Одеса: Друк, 1999. – С. 29.
2. Професори Одеського (Новоросійського) університету: Біографічний словник. – Т. 2: А – І. – 2-ге вид., доп./ Відп. ред. В. А. Сминтина. – Одеса: Астропринт, 2005. – С. 394 - 396.

Дремлюк

Роман Лук'янович

Хімік

Р. Л. Дремлюк народився 2 грудня 1897 року в с. Катащине на Вінниччині.

У 1917 році закінчив Балтські педагогічні курси. Вчителював, був директором школи с. Кидрасівка на Вінниччині.

В 1926 році закінчив Одеський інститут народної освіти, в якому у 1927 – 1930 роках проводив практичні заняття з хімії й навчався в аспірантурі.

У 1930 – 1933 роках очолював кафедру хімії в Одеському інституті соціального виховання, а у 1933 – 1938 роках викладав в Одеському педагогічному інституті. Одночасно працював в Одеському державному університеті. З 1938 року займався викладацькою роботою в Херсоні.

У 1940 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата хімічних наук. Згодом було присвоєно вчене звання доцента.

В роки нацистської навали перебував в евакуації в Туркменській РСР.

Протягом 1943 – 1956 років очолював кафедру аналітичної хімії Одеського державного університету імені І. І. Мечникова. В 1948 – 1956 роках обіймав посаду декана хімічного факультету.

Досліджував нові методи аналізів металів у сплавах із застосуванням органічних реактивів та окисно-відновних процесів. Автор понад 20 опублікованих праць.

Нагороджений медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр.».

Помер 9 березня 1956 року.

Праці:

1. Количественное объёмное определение галогенидных ионов при их совместном присутствии/ Р. Л. Дремлюк// Труды Одесского государственного университета им. И. И. Мечникова: Сборник химического факультета. – 1952. – Т. 2. – С. 67 - 72.
2. Сравнительная оценка весового и объёмного определения иона магния в почве/ Р. Л. Дремлюк// Труды Одесского государственного университета им. И. И. Мечникова: Сборник химического факультета. – 1952. – Т. 2. – С. 79 - 82.
3. Объёмное определение алюминия, трехвалентного железа и трехвалентного хрома при помощи солей некоторых оксикислот / Р. Л. Дремлюк. // Труды Одесского государственного университета им. И. И. Мечникова: Сборник химического факультета. – 1953. – Т. 3. – С. 61 - 66.

Література:

1. Не забудемо, пам'ятаємо: співробітники ОНУ ім. І. І. Мечникова в роки Другої світової війни: інформаційне видання /гол. ред. І. М. Коваль. – Одеса: ОНУ, 2015. – С. 302.

Еллє

Кузьма Васильович

Історик

К. В. Еллє народився в 1896 році в Чувашії.

В 1917 році закінчив Казанську учительську семінарію, а у 1921 році – Казанський педагогічний інститут. Навчався в аспірантурі в Ленінграді, в 1933 році захистив дисертацію. В 1942 році здобув науковий ступінь кандидата історичних наук.

Викладав історію та суспільствознавство у навчальних закладах Чувашії.

В 1935 – 1936 роках був доцентом кафедри соціально-економічних наук Киргизького педагогічного інституту у м. Фрунзе.

У 1937 – 1944 роках обіймав посаду доцента в Одеському державному педагогічному інституті, викладав історію стародавнього світу.

В 1944 – 1948 роках працював у Чуваському педагогічному інституті, в 1950 – 1956 роках завідував кафедрою загальної історії Гомельського державного педагогічного інституту.

Є автором понад 50 опублікованих праць з історії, археології, етнографії.

Помер у 1974 році в Гомелі.

Праці:

1. Акатуй/ К. В. Элле. – Чебоксары: Чувашгосиздат, 1935. – 44 с.

Література:

1. Чувашская энциклопедия. – Т. 4: Си – Я. – Чебоксары, 2011. – С. 668.
2. Ученые и сотрудники Чувашского государственного института гуманитарных наук: 1930 – 2005. – Чебоксары, 2005. – С. 173.

Зальцберг

Самуїл Григорович

Механік

С. Г. Зальцберг народився у 1897 році в Одесі.

Навчався у Новоросійському університеті, Київському політехнічному інституті. В 1921 році закінчив Одеський політехнічний інститут й з 1922 року почав там викладацьку діяльність.

У 1925 році проходив тримісячне стажування у Німеччині, де вивчав конструкції текстильних машин.

В 1929 – 1930 роках обіймав посаду професора в Одеському інституті народної освіти, викладав теоретичну механіку.

У довоєнний час викладав в Одеському енергетичному та Одеському індустріальному інститутах.

В 1935 році здобув науковий ступінь кандидата технічних наук, у 1946 році присвоєно вчене звання професора.

Під час нацистської навали перебував в евакуації, викладав в Ташкентському текстильному інституті.

В 1949 – 1951 роках завідував кафедрою у Пензенському індустріальному інституті. Згодом працював у Кишинівському сільськогосподарському інституті.

Нагороджений медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр.»

Помер в 1986 році.

Праці:

1. Исследование колебаний рамных конструкций: Сборник статей / Проф. С. Г. Зальцберг, проф. А. П. Филиппов, инж. Н. С. Ракивненко; под ред.

проф. Я. В. Столярова. – Харьков - Киев: Госнаучтехиздат Украины, 1934. – 137 с.

Література:

1. Евреи в профессорско-преподавательском составе Одесского института народного образования (1920 – 1930): ретроспективный анализ/ В. Левченко// Научные труды по иудаике: Материалы XVII Международной ежегодной конференции по иудаике. – Т. II. – М.: «Сэфер», 2010. – С. 245 – 260.
2. Твои люди, университет / под ред. А. Д. Гулякова, В. А. Мещерякова. – Пенза: ПГУ, 2018. – С. 155.

Зейлігер-Рубінштейн

Євгенія Йосипівна

Педагог, психолог

Є. Й. Зейлігер-Рубінштейн народилася у 1890 році.

Закінчила Одеські вищі жіночі курси. Протягом двох років навчалася у Дошкільному педагогічному інституті в Берліні.

Наукову та педагогічну діяльність почала в Одеському інституті народної освіти, викладала дошкільне виховання на факультеті соціального виховання. Під керівництвом М. М. Ланге розробляла проблеми теорії та практики дитячої гри.

В 1922 році переїхала до Петрограду, де працювала у педагогічному інституті імені О. І. Герцена та під керівництвом М. Я. Басова займалася розробкою методики об'єктивного спостереження.

У 1935 році присвоєно вчене звання професора. У 1963 році захистила докторську дисертацію «Питання виховання у житті та творчості О. І. Герцена».

Займалася проблемами розвитку інтересу дітей до навчання, вивчала психологічні особливості дітей дошкільного віку, досліджувала роль, значення та внутрішні механізми ігрової діяльності, питання виховання дітей дошкільного віку, аналізувала проблеми історії педагогіки.

В 1963 році стала лауреатом премії імені К. Д. Ушинського.

Померла в 1969 році в Ленінграді.

Праці:

1. Игры/ Е. О. Зейлигер-Рубинштейн. – Одесса: Госиздат, 1922. – 24 с.
2. Педагогические взгляды А. И. Герцена / Е. И. Зейлигер-Рубинштейн. – 2-е изд., доп. и перераб. – М.: ГУПИ МП РСФСР, 1962. – 192 с.
3. Н. П. Огарев о воспитании и народном образовании/ Е. И. Зейлигер-Рубинштейн. – М.: Просвещение, 1966. – 151 с.

4. Очерки по истории воспитания и педагогической мысли/ Е. И. Зейлигер-Рубинштейн. – Л.: ЛГУ, 1978. – 108 с.

Література:

1. История психологии в лицах. Персоналии/ Под ред. Л. А. Карпенко // Психологический лексикон. Энциклопедический словарь в шести томах / Ред.-сост. Л. А. Карпенко. Под общ. ред. А. В. Петровского. – М.: ПЕР СЭ, 2005. – С. 184.
2. Еврейское высшее образование в Одессе (1917-1930-е гг.): история, опыт, традиции / В. В. Левченко // Иудаика в Одессе : сборник статей по итогам работы программы по иудаике и израилеведению Одесского национального университета им. И. И Мечникова. – Вып. 2. – Одесса : Фенікс, 2013. – С. 6 - 27.

Інжестойкова

Валентина Олексіївна

Педагог

В. О. Інжестойкова народилася 20 липня 1945 року.

У 1978 році закінчила художньо-графічний факультет Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського. Навчалася в аспірантурі при кафедрі педагогіки.

В 1987 році захистила дисертацію «Формування художнього образу в образотворчій діяльності старших дошкільнят» на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Згодом було присвоєно вчене звання доцента, а у 2010 році – вчене звання приват-професора.

Працювала на кафедрі теорії і методики дошкільної освіти. В 1989 – 2008 роках обіймала посаду декана факультету дошкільного виховання Південноукраїнського педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. В 2008 – 2020 роках була доцентом кафедри теорії і методики дошкільної освіти, приват-професором кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології.

Праці:

1. Барвами веселки. Колір як засіб створення художнього образу в малюнках дітей/В. О. Інжестойкова// Дошкільне виховання. – 1985. – № 6. – С. 9 -10.
2. Художній образ в дитячих малюнках/ В. О. Інжестойкова// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2007. – Ювілейний випуск. – С. 187 - 196.
3. Колір як засіб створення художнього образу в дитячих малюнках/

- В. О. Инжестойкова// Наука і освіта. – Одеса, 2008. – № 6. – С. 72 - 74.
4. Реализация этапов формирования профессионально-художественной культуры будущих учителей изобразительного искусства//
В. А. Инжестойкова// Наука і освіта. – Одеса, 2014. – № 10. – С. 60 - 64.

Література:

1. Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1.// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 1 - 2. – С. 169.

Касаткіна

Віра Іванівна

Економіст

В. І. Касаткіна народилася 2 жовтня 1925 року в Саратові.

У 1948 році закінчила Ленінградський державний університет. Навчалася в аспірантурі.

В 1951 – 1953 роках працювала в Саратовському університеті.

У 1953 – 1970 роках викладала політичну економію в Одеському державному педагогічному інституті імені К. Д. Ушинського.

В 1967 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук.

З 1970 року працювала на кафедрі політичної економії Одеського інституту народного господарства.

У 1980 році захистила дисертацію «Суспільна форма праці та продукту при соціалізмі (питання теорії і методології)» і здобула науковий ступінь доктора економічних наук. В 1983 році присвоєно вчене звання професора.

В 1980 – 1998 роках обіймала посаду професора кафедри загальної економічної теорії Одеського державного економічного університету.

Наукові дослідження присвячені проблемам методології аналізу економічних відносин, міжнародних валютних, кредитних, фінансових відносин та менеджменту.

Праці:

1. Социалистическая собственность при переходе к коммунизму / А. К. Покрытан, В. И. Касаткина, В. Н. Мазур. – М.: Мысль, 1964. – 152 с.
2. Общественная форма труда и продукта при социализме (вопросы методологии)/ В. И. Касаткина. – К.: Вища школа, 1979. – 188 с.
3. Эволюция маржиналистских концепций на современном этапе/

В. И. Касаткина, Ю. Г. Козак // Вопросы политэкономии. – К., 1983.
– Вып. 170. – С. 60 - 66.

Література:

1. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє./ О. Я. Чебикін, І. А. Болдирев та ін. – Одеса: Друк. дім, 2007. – С. 100.
2. Наукова спадщина професорів-економістів: з минулого в майбутнє: Ювілейний показчик. – Одеса: ОНЕУ, 2016. – С. 65 - 66.

Кац

Ізраїль Самойлович

Математик

І. С. Кац народився 15 грудня 1926 року в Одесі.

У 1948 році закінчив фізико-математичний факультет Одеського державного університету імені І. І. Мечникова. Вчителював в Одесі.

В 1950 – 1956 роках викладав в Одеському державному педагогічному інституті імені К.Д, Ушинського.

У 1956 році захистив дисертацію «Про існування та поведінку спектральних функцій диференціальних систем другого порядку» на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук. В 1962 році присвоєно вчена звання доцента.

В 1956 – 1958 роках працював в Ізмаїльському педагогічному інституті. Протягом 1958 – 1964 років обіймав посаду доцента кафедри вищої математики і теоретичної механіки Одеського вищого загальної середньої командного училища, з 1961 року завідував кафедрою.

У 1964 році перейшов на кафедру вищої математики Одеського технологічного інституту харчової промисловості імені М. В. Ломоносова.

В 1991 році захистив дисертацію «Спектральна теорія узагальнених лінійних та диференціальних операторів другого порядку» і здобув науковий ступінь доктора фізико-математичних наук. В 1992 році присвоєно вчене звання професора.

До виходу на пенсію викладав в Одеській академії харчових технологій.

Автор близько 70 наукових праць.

Помер 16 січня 2019 року.

Праці:

1. Линейные отношения, порождаемые каноническими дифференциальными уравнениями/ И. С. Кац // Функциональный анализ и его приложения. – 1983. – Т. 17, вып. 4. – С. 86 - 87.

2. Одно незамеченное условие неосцилляционности и его следствия/ И. С. Кац// Известия высших учебных заведений. Математика. – 1989. – № 4. – С. 46 - 51.
3. Включение степенной проблемы моментов Гамбургера в спектральную теорию канонических систем/ И. С. Кац// Записки научных семинаров ПОМИ. – 1999. – Т. 262. – С. 147 - 171.
4. Сингулярные строго возрастающие функции и одна задача разбиения сегмента/ И. С. Кац// Математические заметки. – 2007. – Т. 81, вып. 3. – С. 341 – 347

Література:

1. Вчені вузів Одеси: Біобібліографічний довідник. Природничі науки. – Вип. II. 1946 – 2010. – Ч. 2. Математики. Механіки/ Упорядник І. Е. Рікун. – Одеса: ОННБ, 2010. – С. 84 - 88.

Клубіс

Яків Давидович

Фізик

Я. Д. Клубіс народився 14 серпня 1939 року в Одесі.

У 1962 році закінчив фізико-математичний факультет Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського, а у 1967 році – аспірантуру.

В 1977 році в Інституті фізики Академії Наук Української РСР захистив дисертацію «Релаксація випромінюючої системи тотожних центрів» на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук. Згодом було присвоєно вчене звання доцента.

Протягом 1967 – 1984 років працював асистентом, старшим викладачем, доцентом кафедри фізики Одеського державного педагогічного інституту. В 1984 – 1996 роках був доцентом, а у 1997 – 2003 роках – завідувачем кафедри теоретичної фізики.

В 2003 – 2021 роках обіймав посаду професора кафедри фізики Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Коло наукових інтересів включає в себе в основному квантову та нелінійну оптику, квантову теорію узагальнених когерентних станів, фізичну кінетику. У дослідженні надвипромінювання дав повне виведення рівняння для еволюції матриці щільності дворівневої системи в представленні чисел заповнення і розвинув теорію релаксації когерентних станів. Розглянув питання про виникнення солітонних розв'язків нелінійних хвильових рівнянь у теорії кооперативних оптичних явищ. Розробив метод обчислення моментів

будь-яких порядків у квантовій теорії когерентності. Розвинув у квазікласичному наближенні теорію Хусімі квантового гармонічного осцилятора з параметричним збудженням.

Праці:

1. К вопросу об установлении когерентности в процессе сверхизлучения / М. М. Альперин, Я. Д. Клубис // Оптика и спектроскопия. – 1984. – Т. 56, № 6. – С. 1078 - 1083.
2. Введение в физику двухуровневых систем / М. М. Альперин, Я. Д. Клубис, А. И. Хижняк. – К.: Наукова думка, 1987. – 224 с.
3. Уравнение Кортевега - де Фриза и самоиндуцированная прозрачность / М. М. Альперин, Я. Д. Клубис // Український фізичний журнал. – 1988. – № 6. – С. 834 - 838.
4. До питання про когерентні стани атомної системи та поля випромінювання / Я. Д. Клубис // Український фізичний журнал. – 1999. – Т. 44, № 7 – С. 918 - 923.
5. Про розширення поняття і застосування законів збереження в курсі фізики середньої школи / Я. Д. Клубис // Фізика в школах України. – 2006. – № 4. – С. 2 - 7.
6. Збірник задач з електродинаміки: навчальний посібник / Я. Д. Клубіс, Н. М. Шкатуляк. – О.: Фенікс, 2010. – 284 с.
7. Обов'язковий мінімум з квантової механіки / Я. Д. Клубіс, Н. М. Шкатуляк, – О.: Фенікс, 2014. – 115 с.

Література:

1. Бібліографічний покажчик праць викладачів Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д, Ушинського. – Вип. 8. – Одеса: ПНПУ, 2015. – С. 8 - 9.

Ковальчук

Володимир Володимирович

Фізик

В. В. Ковальчук народився 17 липня 1959 року у Кривому Розі.

У 1981 році закінчив фізичний факультет Дніпропетровського державного університету.

Працював асистентом кафедри вищої математики Криворізького державного педагогічного інституту. Потім навчався в аспірантурі.

В 1988 році захистив дисертацію «Квантово-хімічне моделювання реальних кластерів кремнію» на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук. Згодом присвоєно вчене звання доцента. У 2010

році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук.

Протягом 1987 – 2008 років працював в Одеському державному педагогічному інституті – Південноукраїнському державному педагогічному університеті імені К. Д. Ушинського асистентом, старшим викладачем, доцентом, завідувачем кафедри теоретичної фізики.

У 2008 – 2011 роках завідував кафедрою інформаційно-вимірювальних технологій в Одеському інституті вимірювальної техніки, в 2011 – 2013 роках був завідувачем кафедри природничо-наукових дисциплін Одеської військової академії. В 2013 – 2020 роках викладав в Одеському державному екологічному університеті.

З 2013 року обіймає посаду директора Одеського фахового коледжу комп'ютерних технологій.

Нагороджений Грамотою Верховної Ради України, знаком «Відмінник освіти України».

Праці:

1. Визначення коефіцієнту поверхневого натягу рідин: лабораторний експеримент/ В. В. Ковальчук, Г. Б. Редько//Фізика і астрономія у школі. – 2001. – № 2. – С. 46 - 47.
2. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник/ В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсеєв. – 3 вид., пероб. і доп. – К.: ВД «Професіонал», 2005. – 240 с.

Література:

1. Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1.// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 1- 2. – С. 172 - 173.

Крижанівський

Віктор Миколайович

Математик

В. М. Крижанівський народився 11 (23) листопада 1885 року в Одесі.

У 1911 році закінчив математичне відділення фізико-математичного факультету Новоросійського університету. А в 1912 році – Вищі педагогічні курси.

Впродовж 1912 – 1929 років викладав у середніх навчальних закладах Одеси.

В 1928 році захистив кандидатську дисертацію «Геометрія сферичних систем». В 1928 – 1934 роках був науковим співробітником Одеської філії Українського інституту математики.

У 1928 – 1930 роках був доцентом кафедри математики Одеського інституту народної освіти, в 1930 – 1931 роках – доцентом кафедри математики Одеського інституту соціального виховання.

В 1931 – 1940 роках викладав у вищих навчальних закладах Одеси, обіймав посади доцента і професора.

Є автором 16 наукових праць, а також декількох математичних розробок з математики для вишів.

Праці:

1. Контрольные работы по математике: Пособие для преподавателей/ В. Н. Крыжановский. – Одесса, 1933. – 42 с.
2. Построение ряда самостоятельных геометрий/ В. Н. Крыжановский// Математика и физика в школе. – 1934. – № 4. – С. 4 - 8.

Література:

1. Вчені вузів Одеси: Біобібліографічний довідник. – Вип. І. Природничі науки. 1865 – 1945. – Ч. 2. Математики. Механіки./Упор. І. Е. Рикун. – Одеса: ОДНБ, 1995. – С. 66 - 68.
2. Випускники Одеського національного університету імені І. І. Мечникова: енциклопедичний словник/ упоряд.: В. П. Пружина, В. В. Самодурові; наук. ред. І. М. Коваль. – Одеса: ОНУ, 2019. – С. 101 - 102.

Курлянд

Зінаїда Наумівна

Педагог

З. Н. Курлянд народилася 1 січня 1952 року в Одесі.

У 1973 році закінчила фізико-математичний факультет Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського і почала вчителювати в Овідіополі.

В 1974 – 1980 роках працювала вчителем математики в одеській загальноосвітній школі № 3, а потім перейшла на посаду молодшого наукового співробітника сектору науково-дослідної роботи кафедри психології Одеського державного педагогічного інституту.

У 1985 році, захистивши дисертацію «Розвиток педагогічних здібностей студентів педвузів як засіб вдосконалення професійної підготовки», здобула науковий ступінь кандидата педагогічних наук. В 1988 році присвоєно вчене звання доцента.

В 1993 році захистила дисертацію «Формування та розвиток професійної усталеності вчителя» на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук. Згодом присвоєно вчене звання професора.

Протягом 1995 – 2020 років обіймала посаду професора кафедри педагогіки Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського, в 1998 – 2019 роках завідувала кафедрою.

Входила до складу спеціалізованої Вченої ради із захисту докторських дисертацій з педагогіки, редакційних колегій фазових наукових видань: «Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського», «Наука і освіта», «Наша школа».

Обрана академіком Академії вищої школи України.

Нагороджена знаком «Відмінник освіти України».

Праці:

1. Педагогічні здібності та їх вплив на процес соціалізації учнів педагогічних класів/ З. Н. Курлянд // Наука і освіта. – 1998. – № 1- 2. – С. 46 – 49.
2. Проблеми розумового виховання у педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського/ З. Н. Курлянд// Наука і освіта. – 2001. – № 5. – С. 53 - 56.
3. Особливості професійного самовизначення та становлення я-концепції майбутнього вчителя/ З. Н. Курлянд// Наука і освіта. – 2003. – № 4. – С. 95 – 99.
4. Професійна мобільність – передумова професійного становлення майбутнього вчителя / З. Н. Курлянд // Наука і освіта. – 2005. – № 7- 8. – С. 40 - 43.
5. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / за ред. З. Н. Курлянд. – 3-тє вид., переробл. і допов. – Київ: Знання, 2007. – 495 с.
6. Теорія і методика професійної освіти : навчальний посібник / за ред. З. Н. Курлянд. – Київ: Знання, 2012. – 390 с.
7. Формирование творческой личности учителя в процессе его профессиональной подготовки / З. Н. Курлянд // Наша школа. – 2014. – № 3. – С. 50 - 52.
8. Innovative pedagogical technologies in a modern high school: facilitation and vitagene pedagogical technologies of teaching and upbringing students / Z. N. Kurljand, O. A. Halitsan // Modern tendencies in pedagogical education and science of Ukraine and Israel : the way to integration. – Ariel, 2017. – № 8. – P. 130 - 136.

Література:

1. Видные ученые Одессы: Биографическая энциклопедия. – Ч. 1. Доктора наук и професора. – Одесса, 2005. – С. 153.
2. З історії Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Випускники/ В. М. Букач. – Одеса: ПНПУ, 2012. – С. 16.

Литовченко

Василь Іванович

Педагог

В. І. Литовченко народився 21 квітня 1902 року на Полтавщині.

У 1918 році закінчив Вище початкове училище у Градизьку, а в 1927 році – Харківській інститут народної освіти. В 1928 – 1931 роках навчався в аспірантурі Українського науково-дослідного інституту педагогіки.

В 1931 – 1941 роках обіймав посаду доцента в Одеському інституті соціального виховання та в Одеському державному педагогічному інституті.

Під час нацистської навали, у 1941 – 1944 роках, на окупованій території приймав участь у партизанському русі.

У 1945 – 1946 роках був директором наукової бібліотеки, а з 1946 року працював на кафедрі психології та педагогіки Одеського державного університету імені І. І. Мечникова.

Коло наукових інтересів складало питання вивчення основ педагогіки.

Література:

1. Не забудемо, пам'ятаємо: співробітники ОНУ ім. І. І. Мечникова в роки Другої світової війни: інформаційне видання /гол. ред. І. М. Коваль. – Одеса: ОНУ, 2015. – С. 275.

Лігнау

Микола Георгійович

Зоолог, ентомолог

М. Г. Лігнау народився 10 червня 1873 року в Ялті.

У 1898 році закінчив природниче відділення фізико-математичного факультету Новоросійського університету.

В 1902 році склав магістерський іспит, а в 1911 році у Петербурзькому університеті захистив магістерську дисертацію.

З 1909 року обіймав посаду приват-доцента Новоросійського університету.

В 1920 – 1930 роках викладав в Одеському інституті народної освіти, з 1921 року обіймаючи посаду професора.

За сумісництвом працював в Одеському сільськогосподарському інституті, в Одеському хіміко-фармацевтичному інституті, у санітарному відділі курортного управління, комітеті охорони водоймищ та ін. Згодом завідував біологічною лабораторією Українського інституту експериментальної офтальмології.

Займався фауністикою та систематизацією багатоніжок, вивчав зоогеографію України, зокрема екологічним її напрямком.

Є автором 45 опублікованих праць.

Помер 5 квітня 1940 року в Одесі.

Праці:

1. Многоножки Крыма/ Н. Г. Лигнау// Записки Новороссийского общества естествоиспытателей. – 1905. – Т. 28. – С. 197 - 199.
2. Новые принципы изучения фауны/ Н. Г. Лигнау// Вісник Одеської комісії краєзнавства при ВУАН. – 1925. – Т. 4, № 2/3. – С. 11 - 17.
3. Загрязнение рек Стугны и Гнилопяти сточными водами кожевенных заводов/ Н. Г. Лигнау// Труды Всеукраинского комитета по охране водоёмов от загрязнения промышленными сточными водами. – 1930. – Вып. 1. – С. 53 – 77.

Література:

1. Професори Одеського (Новоросійського) університету: Біографічний словник. – Т. 3: К – П. – 2-е вид., доп./ Відп. ред. В. А. Сминтина. – Одеса: Астропринт, 2005. – С. 254 - 257.

Лоєвецький

Давид Абрамович

Економіст

Д. А. Лоєвецький народився у 1884 році.

У 1918 році виконував обов'язки директора департаменту загальних справ міністерства праці Української держави.

Викладав економіку в Одеському інституті народної освіти. В 1921 – 1922 роках обіймав посаду декана факультету соціального виховання. Одночасно був консультантом Народного комісаріату фінансів УСРР.

У 1922 році переїхав до Москви. Був співробітником Народного комісаріату фінансів РРФСР, а згодом – заступником начальника Управління держкредиту Народного комісаріату фінансів СРСР, членом Ради Державного Банку СРСР.

Викладав на Центральних заочних курсах фінансово-економічних наук Наркомфіну СРСР, обіймав посаду професора в Московському промислово-економічному інституті.

Був послідовним прихильником рівноважного бюджету, обмеження банківської емісії.

Пішов з життя після 1930 року.

Праці:

1. Государственная теория денег / Д. А. Лоевецкий. – 2-е изд. – М. : Изд-во НКФ, 1923. – 151 с.
2. Твердая валюта и твердые цены/Д. А. Лоевецкий // Финансовая газета. – 1924. – 11 января.
3. Денежная реформа Витте/ Д. А. Лоевецкий// Финансовая газета. – 1924. – 8 и 9 февраля.
4. Валютная политика СССР / Д. А. Лоевецкий. – М.: Изд-во НКФ, 1926. – 108 с.

Література:

1. Наука финансового права на службе государству: российские государственные деятели и развитие науки финансового права (историко-правовой очерк): монография / М. В. Лушникова, А. М. Лушников. – Ярославль : ЯрГУ, 2010. – С. 412 - 413.
2. Евреи в профессорско-преподавательском составе Одесского института народного образования (1920 – 1930): ретроспективный анализ/ В. Левченко // Научные труды по иудаике: Материалы XVII Международной ежегодной конференции по иудаике. – Т. II. – М.: «Сэфер», 2010. – С. 245 - 260.

Луцький

Василь Павлович

Педагог

В. П. Луцький народився 4 квітня 1903 року в с. Жабокричка на Вінничині.

У 1923 році закінчив педагогічні курси, а у 1929 році – історичне відділення Одеського інституту народної освіти. Навчався в аспірантурі при Одеському державному університеті.

В 1949 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Присвоєно вчене звання доцента.

У 1923 – 1925 роках вчителював у Вінницькій області. В 1938 – 1930 роках був вчителем історії залізничної трудової школи № 7 м. Одеси.

В 1930 році служив у лавах Червоної Армії.

Протягом 1931 – 1937 років викладав педагогіку в Одеському інституті соціального виховання, Одеському педагогічному інституті.

В 1937 – 1941 роках працював на кафедрі педагогіки Одеського державного університету, в 1941 – 1944 роках обіймав посаду старшого викладача і одночасно був начальником військової кафедри.

Протягом 1944 – 1951 років працював у Станіславському учительському інституті. Був старшим викладачем, доцентом, завідувачем кафедри

педагогіки та психології. У 1948 – 1950 роках обіймав посаду заступника директора з навчально-наукової роботи.

Згодом завідував кафедрою педагогіки Сумського державного педагогічного інституту.

Джерела та література:

1. Смирнов В. А. Реквием XX века: В 5-ти частях с эпилогом. – Ч. 3/ В. А. Смирнов. – Изд. второе, доп. и испр. – Одесса: Астропринт, 2016. – С. 316.
2. Луцький Василь Павлович// Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника// <https://pnu.edu.ua/> луцький-василь-павлович-1948-1950/

Магазинер

Семен Іоанович

Історик

С. І. (Шлеме Іоханович) Магазинер народився у 1913 році в Балті.

У 1936 році закінчив історичний факультет Одеського державного університету і там само навчався в аспірантурі. Одночасно до 1938 року викладав в Одеському медичному інституті.

В 1938 – 1941 роках обіймав посаду доцента кафедри нової історії Одеського державного педагогічного інституту.

У червні 1939 року здобув науковий ступінь кандидата історичних наук, а у жовтні 1939 року присвоєно вчене звання доцента.

В 1941 – 1946 роках перебував у лавах Червоної Армії, воював у складі частин 3-го Українського фронту.

Протягом 1946 – 1963 років викладав в Одеському державному педагогічному інституті імені К. Д. Ушинського.

Нагороджений орденом Червоної Зірки, медалями «За оборону Кавказу», «За взяття Будапешта», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр.».

Праці:

1. Балканская война 1912 г. и общественно-политические течения в России/ С. Магазинер// Труды исторического факультета Одесского государственного университета. – 1939. – Том 1. – С. 119 - 130.
2. Балканські війни 1912 – 1913 рр. і агресивні прагнення Німеччини./ С. І. Магазинер// Наукові записки Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. – 1957. – Т. XVII. Випуск історико-філологічний. – С. 27 - 48.
3. Подготовка Великой Октябрьской социалистической революции в

Одессе (март – июль 1917 г.)/ С. И. Магазинер// Ученые записки Одесского государственного педагогического института им. К. Д. Ушинского. – 1957. – Т. XIX. Кафедры истории КПСС и политической экономии. – С. 21 - 37.

4. Вивчення історії рідного краю/ С. І. Магазинер//Український історичний журнал. – 1964. – № 4. – С. 132 - 134.

Література:

1. Букач В. М. Історики Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: біографічний словник. – Одеса: ПНПУ, 2020. – С. 51 - 52.

Малєєв

Олександр Феоктистович

Історик

О. Ф. Малєєв народився у квітні 1879 року.

У 1910 році закінчив історико-філологічний факультет Новоросійського університету.

До 1919 року викладав у приватних гімназіях. Потім працював в Одеському губернському відділі народної освіти.

В 1921 – 1930 роках викладав в Одеському інституті народного господарства, був деканом робітничого факультету.

Одночасно в 1924 – 1926 роках обіймав посаду професора в Одеському інституті народної освіти.

У 1920-х роках брав активну участь у роботі одеських наукових товариств, будучи співробітником Науково-дослідної кафедри марксизму - лєнінізму, членом соціально-історичної секції Комісії краєзнавства при Всеукраїнській Академії Наук, дійсним членом історично-етнологічного відділу філії Всеукраїнської наукової асоціації сходознавства.

Сферою наукових інтересів були історія революційного руху та суспільно-політичні процеси в Україні на початку ХХ століття, історія освіти, біографістика.

Праці:

1. Тридцать дней еврейского погрома в местечке Кривое Озеро: из личных наблюдений и переживаний русского учителя / А. Ф. Малєєв. – М.: Госиздат, 1921. – 29 с.
2. Одесса в 1905 году. Краткий исторический очерк к 20-летию революции 1905 г./А. Ф. Малєєв. – Одесса: Коммунист, 1925. – 32 с.
3. Революція 1905 року та її світове значення/ О. Ф. Малєєв// Чорноморська комуна. – 1930. – 12 грудня.

Література:

1. Одеські історики. Енциклопедичне видання. – Т. 1 (початок ХІХ – середина ХХ ст.). – Одеса: Друкарський дім, 2009. – С. 223 - 224.
2. Історична наука у Національній академії наук України в особах: Енциклопедичний довідник. – К.: ІУ НАНУ, 2018. – С. 434 – 435.

Малчев

Борис Матвійович

Філолог, суспільствознавець

Б. М. Малчев народився 15 липня 1876 року у болгарському містечку Фердинанд.

Закінчив педагогічний інститут.

У 1923 році емігрував до Югославії, а два роки по тому – до Радянського Союзу.

З вересня 1925 року працював у Харкові. Був завідувачем болгарської секції відділу національних меншин Центрального Комітету Комуністичної партії більшовиків України та редактором газети «Съветско село».

У 1929 – 1930 роках працював у Мелітополі.

З 1930 року займався педагогічною діяльністю в Одесі. Викладав політичну економію, діалектичний матеріалізм та болгарську мову в Одеському інституті соціального виховання та Одеському педагогічному інституті. До 1937 року виконував обов'язки декана болгарського відділення Одеського державного педагогічного інституту.

Вивчав питання болгарського мовознавства.

У лютому 1938 року був заарештований, а у 1940 році засуджений до 5 років заслання.

Помер 5 січня 1943 року в Красноярському краї. Реабілітований у 1956 році.

Праці:

1. Граматика по български език. Синтаксис: Ръководство за семилетките и учителите/ Б. Малчев. — Харьков, 1927.

Література:

1. Заручник системи/ І. Бриниш.// Реабілітовані історією. Одеська область: Книга перша. – Одеса: АТ «Пласке», 2010. – С. 647 - 653.

Матковський

Іван Васильович

Географ

І. В. Матковський народився 12 листопада 1887 року в Одесі.

Обіймав посаду професора в Одеському інституті народної освіти та в Одеському інституті соціального виховання.

Був членом Одеського наукового товариства при Українській Академії Наук, етнографічно-діалектичної секції Одеської комісії краєзнавства при Всеукраїнській Академії Наук.

Займався вивченням лісів Одеського регіону.

7 березня 1931 року був заарештований, а 19 березня 1932 року звільнений і реабілітований.

Праці:

1. Про деякі особливості та господарські можливості правобережжя р. Кодими/ І. В. Матковський// Вісник Одеської комісії краєзнавства при ВУАН. – 1925. – Ч. 2 - 3. – С. 183 - 187.
2. Байраки – переліски степової Наддністрянщини. Дослідження причин пристосування лісів до балок у степовій смузі./ І. В. Матковський// Записки Одеського наукового при УАН товариства, Секція прир. – мат. – 1928. – № 2. – С. 43 - 73.
3. Степи південно-східної Європи та прерії північної Америки (Порівняльний географічний нарис)/ І. В. Матковський// Записки Одеського наукового при УАН товариства, Секція прир. – мат. – 1930. – № 4. – С. 95 - 146.

Література:

1. Русские ботаники (ботаники России – СССР): Биографо – библиографический словарь. – Т. V. – М.: МОИП, 1952. – С. 361.
2. Вісник Одеської комісії краєзнавства при Всеукраїнській Академії наук. 1924 – 1930.: Систематични розпис змісту/ Упорядник Л. О. Жирнова. – Одеса: Друк, 1999. – С. 32.

Міквіц

Роберт Карлович

Філолог-германіст

Р. К. Міквіц народився у 1889 році в м. Тарту.

У 1917 році закінчив Петроградський університет.

Обіймав посаду професора німецького відділення Одеського інституту соціального виховання, Одеського державного педагогічного інституту.

Був головою німецької секції Одеської комісії краєзнавства при Всеукраїнській Академії Наук.

В січні 1934 року був заарештований та засуджений на п'ять років виправно-трудових таборів. Помер на засланні. Посмертно реабілітований.

Праці:

1. Bericht über den Verlauf der Arbeit zur Herstrllung einer Karte und eines Verzeichnisses der deutschen Siedelungen der Ukrain/ R. Michwitz.// Вісник Одеської комісії краєзнавства при Всеукраїнській Академії Наук. – 1929. – Ч. 4 - 5. Німецька секція. – С. 5 - 6.

Література:

1. Вісник Одеської комісії краєзнавства при Всеукраїнській Академії наук. 1924 – 1930: Систематичний розпис змісту/ Упорядник Л. О. Жирнова. – Одеса: Друк, 1999. – С. 32.
2. Реабілітовані історією. Одеська область: Книга перша / Упоряд. Л. В. Ковальчук, Е. П. Петровський. — Одеса: АТ «ПЛАСКЕ», 2010. – С. 590 - 596.

Міхневич

Георгій Леонтійович

Фізик

Г. Л. Міхневич народився 20 липня 1892 року в Одесі.

У 1916 році зі срібною медаллю закінчив фізико-математичний факультет Новоросійського університету. Закінчив аспірантуру.

В 1920 – 1930 роках працював в Одеському інституті народної освіти. У 1930 – 1933 роках одночасно викладав в Одеському інституті соціального виховання та Одеському політехнічному інституті.

З 1933 року і до кінця життя працював в Одеському державному університеті, завідував кафедрою загальної фізики.

У 1934 році присвоєно вчене звання доцента. Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук захистив у 1938 році.

В березні 1961 року захистив дисертацію «Кінетика кристалізації переохолоджених органічних рідин і перенасичених розчинів» на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук.

Помер 24 жовтня 1961 року.

Праці:

1. The influence of surface phenomena upon the temperature curve of the

nuclei number for an super cooled organ liquid / G. L. Michnewitsch, F. F. Browko // Acta Physicochimica URSS. – 1938. – Vol. 9, № 5. – P. 795 - 802.

2. On the deactivation of the surface effects taking place during the crystallization of a supercooled organic liquid in thin layers. 1 / G. L. Michnewitsch, E. N. Owtchinikow // Acta Physicochimica URSS. – 1939. – Vol. 11, № 4. – P. 603- 616.
3. Кинетика кристаллизации переохлажденной органической жидкости на частицах примесей / Г. Л. Михневич, В. П. Ефимов // Праці Одеського державного університету. Збірник фізико-математичного факультету. – 1954. – Т. 5. – С. 115 - 122.
4. Про застосування флуктуаційної теорії до кристалізації переохладженої рідини з урахуванням впливу процесу проявлення зародків кристалів/Г. Л. Міхневич // Праці Одеського державного університету. – 1958. – Т. 148, вип. 6. – С. 67 - 73.

Література:

1. Професори Одеського (Новоросійського) університету: Біографічний словник. – Т. 3: К – П. – 2-ге вид., доп./ Відп. ред. В. А. Сминтина. – Одеса: Астропринт, 2005. – С. 346 – 349.
2. Вчені вузів Одеси: біобібліографічний довідник. – Вип. 2. Природничі науки. 1946 – 2017. – Ч. 4. Фізики. Астрономи / Упорядн. А. В. Іванченко. – Одеса: ОННБ, 2018. – С. 118 - 120.

Міщенко

Гаврило Панасович

Фізико-географ

Г. П. Міщенко народився 5 квітня 1911 року на Єлисаветградщині.

Закінчив Кіровоградський учительський інститут, а у 1938 році – географічний факультет Одеського педагогічного інституту.

В 1941 – 1946 роках перебував у лавах Червоної Армії.

До 1953 року викладав у Кіровоградському педагогічному інституті, Глухівському учительському інституті, Осипенківському учительському інституті.

У 1951 році захистив дисертацію «Фізико-географічна характеристика Кіровоградської області» на здобуття наукового ступеня кандидата географічних наук.

В 1953 – 1956 роках викладав в Одеському державному педагогічному інституті імені К. Д. Ушинського.

В 1961 році присвоєно вчене звання доцента.

З 1956 року до виходу на пенсію працював в Одеському державному університеті імені І. І. Мечникова. У 1960 – 1970 роках був деканом геолого-географічного факультету. В 1970 – 1973 роках завідував кафедрою фізичної географії

Вивчав природу Кіровоградської області, проводив геоморфологічні дослідження долин річок Інгул та Інгулець. Розробляв питання диференціювання фізико-географічних комплексів, фізико-географічного районування, комплексного картографування, раціонального природокористування. Був почесним членом Географічного товариства України. Автор понад 40 наукових праць.

Помер 25 березня 1993 року.

Праці:

1. Геоморфологія долини верхньої і середньої течії Інгула/ Г. П. Міщенко// Наукові записки Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. – 1956. – Т. XIV: Географічний факультет. – С. 107 - 112.
2. Кіровоградська область (географічний нарис): навчальний посібник / Г. П. Міщенко. – К.: Радянська школа, 1961. – 136 с.
3. Про закономірності територіальної диференціації південно-західної частини України/ Г. П. Міщенко, Т. П. Федорченко// Сучасні проблеми географічної науки в Українській РСР. – К., 1966. – С. 155 - 159.
4. Полезные ископаемые Украинской ССР и их использование: Методические рекомендации в помощь лекторам/ Г. А. Мищенко. – Одеса: Знание, 1974. – 24 с.

Література:

1. Географічна енциклопедія України: в 3-х томах. – Т. 2. – К.: УРЕ, 1990. – С. 377.
2. Вчені вузів Одеси: Біобібліографічний довідник. – Вип. II. Природничі науки. 1946 – 1996. – Ч. 1. Геологи. Географи./ Упоряд. Л. М. Бур'ян. – Одеса: ОДНБ, 2000. – С. 156 - 158.

Морін

Сергій Михайлович

Зоолог, гідробіолог

С. М. Морін народився 20 вересня (2 жовтня) 1863 року в Одесі.

У 1886 році закінчив природниче відділення фізико-математичного факультету Новоросійського університету та викладав у середніх навчальних закладах Одеси.

З 1912 року був асистентом, старшим асистентом кафедри зоології, порівняльної анатомії та фізіології в Новоросійському університеті. З 1920 року працював в Одеському хіміко-фармацевтичному інституті. Був дійсним членом науково-дослідної кафедри Одеського інституту народної освіти.

Від 1921 року викладав в Одеському інституті народної освіти, а у 1930 – 1933 роках обіймав посаду професора Одеського інституту соціального виховання.

З 1933 року працював в Одеському державному університеті, завідував кафедрою зоології безхребетних.

Досліджував розвиток ракоподібних і молюсків, вивчав систематику і фауністику безхребетних півдня України і Чорного моря, павукоподібних. Вивчав також дощових червів України.

Пішов з життя у 1941 році.

Праці:

1. К истории развития речного рака/ С. М. Морин// Записки Новороссийского общества естествоиспытателей. – 1886. – Т. XI, вып. 1. – С. 1 – 22.
2. К истории развития фаланид (пауков-сенокосцев) / С. М. Морин// Журнал науково-дослідних кафедр в Одесі. – 1923. – Т. 1, № 1. – С. 20 - 25.
3. Земляні черви України й чорноземля/ С. М. Морін// Праці Одеського державного університету. Біологія. – 1934. – Т. 1 – С. 3 - 10.

Література:

1. Вчені вузів Одеси: біобібліографічний довідник. – Вип. 1. Природничі науки. 1865 – 1945. – Ч. 5. Біологи./Упоряди. Л. О. Кольченко, Т. В. Тющенко. – Одеса: ОДНБ, 2004. – С. 107 – 108.

Надіїн

Дмитро Пимонович

Письменник, літературознавець

Д. П. Надіїн народився в 1907 році в селі Володимирівка на Миколаївщині.

Закінчивши у 1930 році Миколаївський інститут народної освіти, служив у лавах Червоної Армії.

Згодом працював у газеті «Макіївський робочий», друкував вірші у журналі «Літературний Донбас», газеті «Соціалістичний Донбас».

В 1933 році переїхав до Одеси. Працював відповідальним секретарем журналу «Літературний Жовтень». Викладав українську літературу в

Одеському державному педагогічному інституті. Підготував до захисту кандидатську дисертацію «Проблеми особи у ліриці Лесі Українки».

Був членом Спілки письменників Союзу РСР та Української РСР.

В 1941 році добровольцем пішов на фронт. Загинув під Ростовом у 1942 році.

Праці:

1. Вибрані поезії / Дмитро Надіїн. – К.: Дніпро, 1972. – 133 с.

Література:

1. Письменники Радянської України. 1917- 1987: біобібліографічний довідник. – К.: Радянський письменник, 1988. – С. 427.
2. Українська літературна енциклопедія: В 5 т. – Т. 3: К - Н. – К.: «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана. 1995. – С. 446.

Непочатих

Микола Федорович

Історик

М. Ф. Непочатих народився у 1914 році в с. Горки Курської губернії.

В 1939 році закінчив історичний факультет Ленінградського політико-просвітницького інституту імені Н. К. Крупської.

У 1941 – 1943 роках перебував на партійній роботі в Алтайському краї РРФСР. В 1944 – 1954 роках викладав марксизм-ленінізм в Кишинівському та Свердловському педагогічних інститутах.

В листопаді 1953 року захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук, а в 1955 році присвоєно вчене звання доцента.

Протягом 1954 – 1960 років обіймав посаду завідувача кафедри марксизму - ленінізму, а потім – історії КПРС Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського.

Нагороджений медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр.».

Праці:

1. Политико-просветительная работа в поле на уборке урожая/ Н. Ф. Непочатых// Красный Крым. – 1939. – Июль.
2. Победа колхозного строя и организационно-хозяйственное управление колхозов Молдавской АССР в реорганизационный период./ М. Ф. Непочатых// Ученые записки Одеського государственного педагогического института им. К. Д. Ушинского. – 1957. – Т. XIX. Кафедры истории КПСС и политической экономии. – С. 38 - 59.

Джерела:

1. Непочатих М. Ф.: Особова справа// Архів Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Новопашенний

Борис Володимирович

Астроном

Б. В. Новопашенний народився 22 листопада (4 грудня) 1891 року в Кишиневі.

У 1914 році закінчив фізико-математичний факультет С.-Петербурзького університету. Став членом Французького Астрономічного товариства.

В 1920 – 1921 роках був учасником експедиції на гідрографічному судні «Таймир».

З 1929 року жив і працював в Одесі. З серпня 1929 року до лютого 1975 року працював в Одеській обсерваторії старшим астрономом, в 1933 та 1944 роках – директором, а з 1955 року – завідувачем відділу астрономії.

В 1932, 1934, 1939 роках брав участь в наукових експедиціях по території України.

У 1960 році захистив дисертацію і здобув науковий ступінь кандидата фізико-математичних наук. Присвоєно вчене звання доцента.

В різні роки викладав в Одеському державному педагогічному інституті, Одеському гідрометеорологічному інституті, Одеському державному університеті імені І. І. Мечникова, Одеському сільськогосподарському інституті,

Займався науковими дослідженнями в галузі меридіанної астрономії, геофізики, геомагнетизму. На основі власних спостережень створив 50 каталогів положень зір, малих та великих планет.

Помер 15 лютого 1975 року в Одесі.

Праці:

1. Каталог прямых восхождений 645 звезд ФКСЗ в системе FK3:
Автореферат диссертации ... канд. физ.-мат. наук /
Б. В. Новопашенный. – Ленинград, 1960. – 13 с.

Література:

1. Страницы истории астрономии в Одессе: Сборник статей/ Сост. М. Волянская, В. Каретников. – Ч. 1. – Одесса, 1994. – С. 84 - 87

Окунь

Абрам Григорович

Математик

А. Г. Окунь народився 31 січня 1909 року в Могильовській губернії.

У 1930 році закінчив єврейський сектор Одеського інституту народної освіти, а у 1933 році – аспірантуру.

З 1933 року працював доцентом кафедри теоретичної механіки Одеського державного університету. Водночас обіймав посаду доцента кафедри математики Одеського державного педагогічного інституту, зокрема, до 1938 року викладав на єврейському секторі. До 1938 року також працював в Одеському німецькому педагогічному інституті.

В 1941 році представив та захистив як дисертацію працю «Гіперболічна геометрія: Підручник для педвузів» та здобув науковий ступінь кандидата наук та вчене звання доцента.

Наприкінці 1941 року пішов добровольцем до лав Червоної Армії. Загинув у 1944 році у Корсунь-Шевченківській битві.

Праці:

1. Гиперболическая геометрия: Учебник для педвузов: Диссертация. – Одесса, 1940 – 220 с. (рукоп.)

Література:

1. Вчені вузів Одеси: Біобібліографічний довідник. – Вип. I. Природничі науки. 1865 – 1945. – Ч. 2. Математики. Механіки./Упор. І. Е. Рикун. – Одеса: ОДНБ, 1995. – С. 88 - 89.

Ольшанський

Гдаль Ізраїлевич

Математик

Г. І. Ольшанський народився 26 червня 1903 року в Київській губернії.

У 1925 році закінчив техно-математичне відділення Одеського інституту народної освіти. Навчався в аспірантурі.

З 1926 року працював викладачем кафедри математики Одеського інституту народної освіти. З 1929 року читав лекції на єврейському відділенні.

В 1931 – 1933 роках обіймав посаду професора в Одеському фізико-хіміко-математичному інституті.

У 1933 – 1938 роках був доцентом кафедри алгебри Одеського державного університету та доцентом кафедри математики Одеського державного педагогічного інституту, в якому викладав єврейською мовою.

Передчасно помер 15 липня 1938 року в Одесі.

Література:

1. Вчені вузів Одеси: Біобібліографічний довідник. – Вип. I. Природничі науки. 1865 – 1945. – Ч. 2. Математики. Механіки./Упор. І. Е. Рикун. – Одеса: ОДНБ, 1995. – С. 90.

Орбинський

Артемій Робертович

Астроном

А. Р. Орбинський народився 3(15) серпня 1869 року в Одесі.

У 1892 році закінчив математичне відділення фізико-математичного факультету Новоросійського університету і був залишений професорським стипендіатом.

Займався науковими дослідженнями в обсерваторії Новоросійського університету. У 1894 – 1912 роках очолював Одеське відділення Пулковської обсерваторії. Брав участь в експедиції 1896 року, яка проводила спостереження повного сонячного затемнення.

В 1899 – 1920 роках викладав у Новоросійському (Одеському) університеті, обіймав посади приват-доцента, доцента. Читав лекції з теоретичної та практичної астрономії, геодезії тощо.

У 1921 – 1923 роках обіймав посаду професора в Одеському інституті народної освіти. Одночасно в 1920 – 1927 роках працював старшим астрономом Одеської астрономічної обсерваторії.

Був членом Російського відділення Міжнародного союзу з дослідження Сонця, членом математичного відділення Новоросійського товариства природознавців. Активно займався видавничою справою.

Помер в 21 лютого 1928 року.

Праці:

1. Die totale Sonnenfinsterniss am 9 August 1896. Über die Orientirung des Spectrographenspaltes für das von einem Heliostaten reflectirte Sonnenbild/ А. Р. Орбинский// Известия Императорской Академии Наук. – 1897. – Т. 6. – С. 307 - 310.
2. Одесское отделение Николаевской главной астрономической обсерватории/ А. Р. Орбинский// Вестник опытной физики и элементарной математики. – 1901. – № 294. – С. 121 - 126.
3. Таблицы 4-значных логарифмов для школы и кабинета/

А. Р. Орбинский. – Одесса: Mathesis, 1919. – 20 с.

Література:

1. Вчені вузів Одеси: біобібліографічний довідник. – Вип. 1, Природничі науки, 1865 – 1945. – Ч. 4. Фізика. Астрономи/ упорядн. І. Е. Рікун. – Одеса: ОДНБ, 2003. – С. 137 - 139.
2. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє. / О. Я. Чебикін, І. А. Болдирєв та ін. — Одеса, 2007. — С. 40

Пелих

Галина Федорівна

Мовознавець

Г. Ф. Пелих народилася у 1923 році в Київській губернії.

У 1940 – 1944 роках навчалася на літературно-мовному факультеті Одеського державного педагогічного інституту.

Під час нацистської навали в евакуації у Байрам-Алі одночасно з навчанням працювала у військовому шпиталі.

Після війни навчалася в аспірантурі.

Згодом захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, присвоєно вчене звання доцента.

Викладала українську мову в Одеському державному педагогічному інституті імені К. Д. Ушинського.

З 1960 року працювала в Одеському державному університеті імені І. І. Мечникова, обіймала посаду доцента кафедри української мови.

Обиралася депутатом Верховної Ради Української РСР 2-го скликання.

Нагороджена медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр.».

Праці:

1. Будова складного речення у надбузьких говорах Первомайського району Миколаївської області/ Г. Ф. Пелих // Наукові записки Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. – 1960. – Т. XXV: Кафедра української мови і літератури. – С. 79 - 92.
2. Деякі синтаксичні особливості надбузьких говірок на Первомайщині/ Г. Ф. Пелих // Праці X Республіканської діалектологічної наради. – К. : Вид-во АН УРСР, 1961. – С. 176 - 184.

Література:

1. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє./ О. Я. Чебикін, І. А. Болдирєв та ін. – Одеса, 2007. – С. 60.

2. Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. Історія та сучасність (1865–2015) / гол. ред. І. М. Коваль. – Одеса : ОНУ, 2015. – С. 595

Печерська

Елла Пилипівна

Педагог

Е. П. Печерська народилася в 1947 році в Одесі.

У 1974 році закінчила музично-педагогічний факультет Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського.

В 1984 році захистила дисертацію «Вдосконалення музично-естетичного виховання молодших школярів (на матеріалах роботи музичних гуртків при загальноосвітніх школах)» на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Згодом було присвоєно вчене звання доцента.

До 2015 року викладала у Південноукраїнському національному педагогічному університеті імені К. Д. Ушинського, обіймала посади доцента кафедри методики музичного виховання та хорового диригування, приват-професора кафедри музичного мистецтва і хореографії.

Автор понад 120 наукових праць.

Праці:

1. Формування особистості засобами музики/ Е. П. Печерська// Рідна школа. – 1998. – № 12. – С. 57 - 59.
2. Уроки музики в початкових класах: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / Е. П. Печерська. – Київ: Либідь, 2001. – 272 с.
2. Співацький розвиток дітей: сутність і шляхи вдосконалення / Е. П. Печерська // Наука і освіта. – 2005. – № 1- 2. – С. 85 - 89.
3. Удосконалення особистісного самовизначення підлітків засобами музичного мистецтва / Е. П. Печерська // Наука і освіта. – 2010. – № 2. – С. 179 - 183.
4. Формування художньо-образного мислення учнів у процесі вокально-хорової роботи / Е. П. Печерська, М. О. Шепельська // Наука і освіта. – 2015. – № 2. – С. 84 - 91.

Література:

1. Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1.// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 1 - 2. – С. 193 - 194.

Пивоварчик

Ірина Михайлівна

Психолог

І. М. Пивоварчик народилася 9 вересня 1981 року в Одесі.

В 2003 році закінчила Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, здобувши кваліфікацію магістра психології. До 2006 року навчалася в аспірантурі.

У 2006 році захистила дисертацію «Історія становлення психологічних наукових шкіл на півдні України (XIX-XX ст.)» на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук. У 2015 році присвоєно вчене звання доцента.

В 2006 – 2021 роках працювала старшим викладачем, доцентом кафедри теорії та методики практичної психології Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського, у 2019 – 2021 роках обіймала посаду завідувача кафедри.

З 2022 року завідує кафедрою методики викладання та змісту освіти Одеської академії неперервної освіти Одеської обласної ради, працює доцентом кафедри фундаментальної підготовки та інформаційних технологій приватного закладу вищої освіти «Одеський технологічний університет «Шаг»».

Праці:

1. Арт-терапевтична методика «Годинник»/ І. М. Пивоварчик // Простір арт-терапії: Збірник наукових праць. – Київ: Золоті ворота, 2018. – Вип. 1 (23). – С. 101-108.
2. Психологічні особливості осмисленості життя та відповідальності у сучасних старшокласників/ І. М. Пивоварчик // Науковий огляд. – Київ, 2019. – № 1 (54). – С. 75 - 90.
3. Психологічні особливості мотивації досягнень (на прикладі спортсменок і психологинь юнацького віку)/ І. М. Пивоварчик // Габітус: науковий журнал. – 2020. – Вип. 17. – С. 109 - 115.
4. Метод педагогічної евристики в умовах онлайн занять для висвітлення теми імідж фахівця/ І. М. Пивоварчик, М. І. Слюсаренко // Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського. – 2021. – Вип. 2 (127). – С. 17 - 23.
5. Особливості саморегуляції особистості в сучасних умовах/ І. М. Пивоварчик, І. В. Пухкан // Науковий огляд. – Київ, 2021. – № 2 (74). – С. 53 - 62.

Джерела:

1. Пивоварчик І. М.: Особова справа// Архів Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Підлісний
Василь Іванович

Ботанік

В. І. Підлісний народився 17 (29) червня 1872 року у Харківській губернії.

У 1903 році закінчив природниче відділення фізико-математичного факультету Новоросійського університету. Викладав у жіночих гімназіях.

В 1918 – 1922 роках був асистентом кафедри ботаніки Одеського сільськогосподарського інституту. Згодом почав працювати в Одеському інституті народної освіти, у 1927 – 1930 роках обіймав посаду доцента і викладав на німецькому відділенні факультету соціального виховання.

Потім виїхав з Одеси і викладав в Іжевському та Краснодарському педагогічних інститутах.

У 1937 році, вийшовши за станом здоров'я на пенсію, повернувся до Одеси, де і помер.

Наукові праці присвячені вивченню водної рослинності. Зібрав цінні відомості про маловивчену групу харчових водоростей.

Праці:

1. Замітка про нове місцезнаходження *Chara crinita* Wallroth/
В. І. Підлісний// Вісник Одеської комісії краєзнавства при УАН. – Одеса, 1929. – Ч. 4 - 5. – С. 15.
2. *Charophita* південно-західної УРСР/ В. І. Підлісний// Журнал Інституту ботаніки УАН. – 1936. – № 7 (15). – С. 65 - 68.

Література:

1. Вчені вузів Одеси: біобібліографічний довідник. – Вип. 1. Природничі науки. 1865 – 1945. – Ч. 5. Біологи./Упоряди. Л. О. Кольченко, Т. В. Тющенко. – Одеса: ОДНБ, 2004. – С. 115 - 116.

Піпер
Леонід Орестович

Філософ

Л. О. Піпер народився 29 березня 1897 року в Балтському повіті Подільської губернії.

Навчався в Петроградському інституті інженерних шляхів сполучень та в Інституті червоної професури.

З 1921 року знаходився на педагогічній роботі. Редагував журнал «Освіта та культура».

У 1928 році склав екстерном іспити за повний курс юридичного факультету Одеського інституту народного господарства.

В 1924 – 1931 роках жив і займався педагогічною діяльністю в Одесі. Працював в Одеському інституті народної освіти, Одеському інституті народного господарства, Одеському інституті професійної освіти. Викладав історичний матеріалізм та ленінізм, радянське право та соціологію.

З 1928 року обіймав посаду професора.

В 1931 – 1938 роках працював в Ленінградському державному університеті.

У 1938 році був заарештований і засуджений. Розстріляний 7 квітня 1941 року. Реабілітований у 1956 році.

Праці:

1. Мирозрение Герцена. Историко-философский очерк./ Л. Пипер. – М.-Л.: Госоцэкономиздат, 1935. – 278 с.

Джерела та література:

1. Левченко В. В. Історія в Одеському інституті народної освіти: викладання та дослідження // Записки історичного факультету. – Одеса, 2002. – Вип. 12. – С. 235 - 236.
2. Пипер Л. О. / Философская энциклопедия: в 5 т. / Глав. ред. Ф. В. Константинов. – Т. 4. – М.: СЭ, 1967 / https://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_philosophy/7062/ПИПЕР

Поліковський

Ісак Володимирович

Лінгвіст

І. В. Поліковський народився 4 березня 1879 року у Херсоні.

У 1903 – 1904 роках у Бернському університеті склав іспити на звання вчителя французької та італійської мов.

Захистив докторську дисертацію «Prosper Merime. Le caractere et l'oeuvre litteraire», в 1908 році склав іспит на ступінь на доктора філософії та працював у навчальних закладах Одеси.

В 1920 році організував курси іноземних мов.

У 1920 – 1930 роках викладав в Одеському інституті народної освіти, Одеському політехнічному інституті, Одеському інституті народного господарства, Одеському інституті інженерів водного транспорту, Одеському інституті соціального виховання.

З 1937 року керував секцією французької мови на кафедрі іноземних мов Одеського державного університету.

В 1941 – 1944 роках перебував в евакуації в Майкопі, Байрам-Алі.

Праці:

1. Таблицы спряжения французских глаголов, правильных и неправильных/ И. В. Поликовский, Д. Л. Тордион. – Одесса: Образование, 1913. – 76 с.
2. Практический учебник немецкого языка/ И. В. Поликовский. – Ч. 1. – Киев: Госиздат Украины, 1929. – 80 с.

Література:

1. Професори Одеського (Новоросійського) університету: Біографічний словник. – Т. 3: К – П. – 2-е вид., доп./ Відп. ред. В. А. Сминтина. – Одеса: Астропринт, 2005. – С. 511 - 513.

Полторак

Валентин Семенович

Механік

В. С. Полторак народився 6 вересня 1939 року в м. Суми.

У 1963 році закінчив механічний факультет Одеського технологічного інституту імені М. В. Ломоносова.

В 1973 році захистив дисертацію «Дослідження зовнішнього тертя сипучих матеріалів» на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук. Згодом було присвоєно вчене звання доцента.

Протягом 1976 – 2008 років очолював кафедру загальнотехнічних дисциплін Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Помер 23 травня 2012 року в Одесі.

Праці:

1. Методические рекомендации по формированию готовности будущих учителей к управлению педагогическим процессом/В. С. Полторак. – Одесса: ОПИ, 1985. – 59 с.
2. Методологические проблемы педагогического управления/ В. С. Полторак// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 1998. – № 6. – С. 63 - 65.
3. Методичні рекомендації до вивчення розділу «Управління навчальним процесом» у вищих навчальних закладах з дисципліни «Наукова організація педагогічної діяльності»/ В. С. Полторак. – Одеса: ПНПУ, 2011. – 68 с.

Література:

1. Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1.// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім.

- К. Д. Ушинського. – 2004. – № 1- 2. – С. 194.
2. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє. / О. Я. Чебикін, І. А. Болдирєв та ін. – Одеса, 2007. – С. 166 - 167.

Порункевич

Дмитро Якимович

Філолог

Д. Я. Порункевич народився 22 квітня 1920 року в Білорусії.

Під час нацистської навали в 1941 – 1945 роках воював у складі частин Ленінградського та Прибалтійського фронтів.

У 1947 році закінчив філологічний факультет Вінницького державного педагогічного інституту.

В 1948 – 1955 роках викладав у Чертковському, Бершадському, Лохвицькому педагогічних училищах, а в 1952 – 1964 роках був старшим викладачем Смоленського, Гомельського педагогічних інститутів.

У 1961 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. В 1970 році присвоєно вчене звання доцента.

В 1964 – 1970 роках завідував кафедрою російської та української мов Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського, а в 1970 – 1980 роках обіймав посаду доцента кафедри іноземних мов.

Нагороджений двома медалями «За відвагу», медаллю «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр.».

Помер в 1982 році.

Праці:

1. Самостоятельная работа учащихся пятого класса восьмилетней школы на уроках русского языка: Автореферат диссертации... кандидата педагогических наук/ Д. А. Порункевич. – М.: МОПИ, 1961. – 19 с.

Джерела та література:

1. Память огненных лет: О выпускниках, студентах и сотрудниках института - участниках Великой Отечественной войны/ Од. гос. пед. ин-т им. К. Д. Ушинского; Авт.-сост. Бабенко К. Б., Бондаренко К. А., Орищенко В. Г.; Редкол.: Сермеев Б. В. (руков.) и др. – Одесса: Маяк, 1990. – С. 94 - 95.
2. Порункевич Д. Я.: Особова справа// Архів Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Рабінович

Юрій Германович

Математик

Ю. Г. Рабінович народився у 1886 році в Одесі.

У 1908 році закінчив фізико-математичний факультет Новоросійського університету.

До 1911 року працював у середніх навчальних закладах Одеси.

В 1911 році у Новоросійському університеті склав магістерський іспит і переїхав до Казані, де вчителював, а згодом працював приват-доцентом університету.

У 1913 році захистив магістерську дисертацію «Теорія лінійних вектор-функцій». З 1918 року обіймав посаду екстраординарного професора Казанського університету.

В 1919 році повернувся до Одеси і викладав у Новоросійському університеті.

У 1920 – 1921 роках працював у Фізико-математичному інституті.

В 1921 – 1922 роках був професором, завідувачем кафедри прикладної математики Одеського інституту народної освіти.

У 1923 році емігрував до США.

З 1926 року протягом 30 років під іменем Джоржа Юрія Райніча викладав у Мічиганському університеті.

Є автором понад 50 праць з теорії чисел, алгебри, геометрії та аналізу.

Помер 10 жовтня 1968 року.

Праці:

1. Теория линейных вектор-функций/ Ю. Г. Рабинович. – Одесса. 1911. – 196 с.
2. Аналитические вектор-функции и дифференциальные уравнения, которым они удовлетворяют/ Ю. Г. Рабинович. – Казань, 1918. – 133 с.

Література:

1. Вчені вузів Одеси: бібліографічний довідник. – Вип. 1: Природничі науки 1865 – 1945. – Ч. 2: Математики. Механіки/ упоряд. І. Е. Рикун. – Одеса: ОДНБ, 1995. – С. 95 - 96.

Резніченко

Микола Іванович

Художник

М. І. Резніченко народився 22 травня 1954 року в с. Приморське Татарбунарського району Одеської області.

У 1975 році закінчив художньо-графічний факультет Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського.

В 1978 році почав працювати в Одеському державному педагогічному інституті імені К. Д. Ушинського старшим лаборантом, а потім асистентом кафедри образотворчого мистецтва. У 1986 – 1990 роках був старшим викладачем кафедри малюнка, а з 1990 року обіймав посаду старшого викладача кафедри графіки, декоративно-прикладного мистецтва та інтер'єру.

У 1992 році захистив дисертацію «Підготовка майбутніх вчителів образотворчого мистецтва до управління естетичним вихованням школярів» на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Згодом було присвоєно вчене звання доцента.

Протягом 1992 – 2005 років завідував кафедрою графіки, декоративно-прикладного мистецтва та методики художнього навчання, до 2016 року обіймав посаду доцента. В 1992 – 2006 роках був деканом художньо-графічного факультету Південноукраїнського педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Нагороджений знаком Міністерства освіти і науки «Відмінник освіти України».

Праці:

1. Виды художественной работы с бумагой/ Т. П. Ковальчук, Н. И. Резниченко. – Одесса: Астропринт, 1998. – 76 с.
2. Проблеми художньо-педагогічної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва/ М. І. Резніченко// Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2001. – № 3. – С. 70 - 79.
3. Художня графіка. Змістові модулі 1, 2: Навчально-методичний посібник для студентів художньо-графічних факультетів/ М. І. Резніченко, Я. М. Твердохлібова. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 272 с.
4. Образотворче мистецтво : підручник для 2 класу загальноосвітніх навчальних закладів / С. К. Трач, М. І. Резніченко. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 128 с.

Література:

1. Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1.// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 1 - 2. – С. 196 - 197.
2. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє/ О. Я. Чебикін, І. А. Болдирєв та ін. – Одеса, 2007. – С. 159 - 161.

Рубенчик

Лев Йосипович

Мікробіолог

Л. Й. Рубенчик народився 22 березня (3 квітня) 1896 року в Одесі.

У 1922 році закінчив Одеський інститут народної освіти, в якому до 1927 року працював в секції мікробіології науково-дослідної кафедри біології.

В 1926 році захистив докторську дисертацію «Дослідження над уробактеріями Хаджибейського лиману».

Працював в Одеському інституті технології зерна і борошна. З 1933 року завідував кафедрою мікробіології Одеського державного університету.

В роки нацистської навали перебував в евакуації в Саратові.

З 1944 року жив і працював у Києві. До 1972 року очолював відділ ґрунтової мікробіології Інституту мікробіології імені Д. К. Заболотного Академії Наук Української РСР.

В 1946 – 1956 роках викладав у Київському державному університеті, до 1950 року завідував кафедрою мікробіології.

Досліджував одеські лимани. Довів можливість регулювання мікробіологічних процесів у масштабі цілого водоймища. Запропонував методику штучного одержання лікувальної грязі, що за фізичними та хімічними властивостями наближалася б до лиманної. Вивчав бактерії, здатні викликати корозії бетонів і металів. Розробив наукові основи виробництва бактеріальних добрив.

Нагороджений орденом Трудового Червоного прапора, медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр.».

Помер 14 грудня 1988 року.

Праці:

1. О брожении мочевины при температуре ниже нуля/ Л. И. Рубенчик// Журнал научно-исследовательских кафедр в Одессе. – 1924. – Т. 1, № 10 - 11. – С 17 - 26.
2. Микроорганизмы – биологические индикаторы/ Л. И. Рубенчик. – К.: Наукова думка, 1972. – 163 с.

Література:

1. Вчені вузів Одеси: Біобібліографічний довідник. – Вип. І. Природничі науки. 1865 – 1945. – Ч. 5: Біологи./ упоряд. Л. О. Кальченко, Т. В. Тющенко. – Одеса: НДНБ, 2004. – С. 145 - 147.

Русін

Аркадій Вікторович

Художник

А. В. Русін народився 26 листопада 1926 року в Одесі.

В 1947 році закінчив Одеське художнє училище імені М. Б. Грекова, а у 1953 році – Ленінградський інститут живопису, скульптури та архітектури імені І. Ю. Рєпіна.

Працював у Сталінградській організації Спілки художників СРСР.

У 1958 році повернувся до Одеси. Викладав в Одеському художньому училищі.

В 1960 році був прийнятий до Спілки художників Української РСР.

Протягом 1966 – 1972 років завідував кафедрою образотворчого мистецтва художньо-графічного факультету Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського.

В 1976, 1992, 1996, 2001 роках відбулися персональні виставки художника в Одесі, в 1979 році – у Волгограді, а у 1973 році – пересувна виставка робіт художника по містам та районам Одеської області.

У 2006 році присвоєно почесне звання заслуженого художника України.

Роботи зберігаються в музеях України, Росії, Молдови, приватних колекціях, 35 творів – в Одеському художньому музеї.

Праці:

1. Картини: «Суворов в Ізмаїлі», «Богдан Хмельницький», «Дорогами України», «В донських степах», «Радистка».
2. Портрети: «Портрет дівчини», «Стара жінка», «Солдат Вітчизняної», «Автопортрет», «Художник Сабур Матбєєв», «Художник Тельжанов».
3. Натюрморти: «Лопух у цвіту», «Каштани», «Будяки».

Література:

1. Каталог призведений заслуженого художника України Аркадія Вікторовича Русина в собрании Одесского художественного музея. – Одесса, 2006. – 13 с.
2. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє. / О. Я. Чебикін, І. А. Болдирєв та ін. – Одеса, 2007. – С. 70.

Саєнко

Іван Єгорович

Літературознавець

І. Є. Саєнко народився 26 березня 1921 року на Донбасі.

У 1941 – 1945 роках перебував в лавах Червоної Армії, воював у складі частин Південно-Західного, 2-го та 3-го Українських фронтів.

В 1947 році закінчив філологічний факультет Одеського державного університету імені І. І. Мечникова. Навчався в аспірантурі.

У 1950-х роках працював в Одеському державному педагогічному інституті імені К. Д. Ушинського, обіймав посаду старшого викладача кафедри української літератури.

В 1955 році захистив дисертацію «Леся Українка – літературний критик: естетичні принципи літературно-критичної діяльності» і здобув науковий ступінь кандидата філологічних наук. Згодом присвоєно вчене звання доцента.

У 1958 – 1962 роках обіймав посаду ректора Ізмаїльського державного педагогічного інституту. Потім, до виходу на пенсію працював на кафедрі української літератури Одеського державного університету імені І. І. Мечникова, обіймав посаду доцента.

Досліджував творчість Лесі Українки, історію української літератури ХХ століття.

Нагороджений орденами Олександра Невського, Вітчизняної війни 1 ступеня, медалями.

Помер 22 серпня 1994 року.

Праці:

1. «Неоромантизм» Лесі Українки / І. Є. Саєнко // Наукові записки Ізмаїльського педагогічного інституту. – 1961. – Вип. 2. – С. 68 - 76.
2. Про ідейно-художню концепцію поеми І. Франка "Похорон" / І. Є. Саєнко // Українське літературознавство. – 1970. – Вип. 11. – С. 39 - 46.
3. З болгарських контактів Лесі Українки / І. Є. Саєнко // Українське літературознавство. – 1978. – Вип. 31. – С. 75 - 82.

Література:

1. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє. / О. Я. Чебикін, І. А. Болдирєв та ін. – Одеса, 2007. – С. 61.
2. Не забудемо, пам'ятаємо: співробітники ОНУ ім. І. І. Мечникова в роки Другої світової війни: інформаційне видання / гол. ред. І. М. Коваль. – Одеса: ОНУ, 2015. – С. 197.
3. Історія кафедри української літератури Одеського національного університету імені І. І. Мечникова: персоналії і факти: у двох томах. – Т. 1. Біобібліографічний покажчик. – Одеса: ОНУ, 2018. – С. 460 - 462.

Саханенко

Єгор Архипович

Історик

Є. А. Саханенко народився 20 вересня 1943 року у Криму.

В 1966 році закінчив хіміко-біологічний факультет Мелітопольського педагогічного інституту і вчителював у Криму.

В 1974 – 1979 роках працював директором Перекопської загальноосвітньої школи.

У 1973 році закінчив заочне відділення історичного факультету Симферопольського державного університету.

В 1979 – 1991 роках працював на кафедрі історії КПРС та філософії Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського. З 1986 року обіймав посаду доцента. В 1984 – 1988 роках виконував обов'язки декана художньо-графічного факультету.

У 1982 році захистив дисертацію «Партійне керівництво культурно-просвітницькою роботою серед трудящих УРСР в роки Великої Вітчизняної війни. 1943 – 1945 рр.» та здобув науковий ступінь кандидата історичних наук.

Праці:

1. Шефська допомога партійних організацій міст у проведенні масово-політичної й культосвітньої роботи на селі (1943-1945 рр.) / Є. А. Саханенко// Український історичний журнал. – 1987. – № 5. – С. 73-78.
2. Экологическая политика в период перестройки (Методические рекомендации преподавателям общественных дисциплин// Повышение эффективности подготовки учителей истории без отрыва от производства: Сборник докладов и сообщений Всесоюзной научно-методической конференции. – Одесса, 1990. – С. 155 - 174.

Джерела та література:

1. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє./ О. Я. Чебикін, І. А. Болдирєв та ін. — Одеса, 2007. — С. 155, 163.
2. Саханенко Є. А. : Особова справа// Архів Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Светной Олександр Петрович

Математик

О. П. Светной народився 9 січня 1955 року в м. Березівка Одеської області.

У 1977 році закінчив механіко-математичний факультет Одеського державного університету імені І. І. Мечникова. Навчався в аспірантурі.

З 1980 року працював в Одеському державному педагогічному інституті імені К. Д. Ушинського, обіймав посади асистента, доцента кафедри математичного аналізу.

В 1981 році захистив дисертацію «Наближене розв'язання крайової задачі Рімана і сингулярних інтегральних рівнянь з розривними коефіцієнтами і на розімкнених контурах» на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук, а в 1987 році присвоєно вчене звання доцента.

Протягом 1991 – 2015 років обіймав посаду завідувача кафедри методики викладання математики Південноукраїнського педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. У 2018 – 2021 роках був доцентом кафедри педагогічних технологій початкової освіти.

Праці:

1. Психодіагностика рівня сформованості математичних умінь учнів/ О. П. Светной// Міжвузівська науково-практична конференція «Формування інтелектуальних умінь учнів в процесі вивчення математики та інформатики»: тези доповідей. – Суми: СДП, 1995. – С. 4 – 6.
2. Актуальні підходи до методології підвищення кваліфікації вчителів/ О. П. Светной, О. Е. Валльє// Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. – 2016. – № 1. – С. 23 - 26.
3. Методика організації і проведення математичного експерименту з розвитку логічного мислення учнів/ О. П. Светной //Науково-методичні засади формування математичної компетентності здобувачів середньої освіти: монографія. – Одеса: Видавець ФОП Бойчук, 2021. – С. 214 - 223.

Література:

1. Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1.// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 1 - 2. – С. 199 - 200.

Семенів

Микола Матвійович

Мовознавець

М. М. Семенів народився у 1893 році.

Працював у Кам'янець-Подільському державному українському університеті.

В 1920-х роках обіймав посаду професора Одеського інституту народної освіти, викладав в Одеському інституті образотворчого мистецтва.

Завідував українським відділом Центральної наукової бібліотеки Одеси. Був членом етнографічно-діалектичної секції Одеської комісії краєзнавства при Всеукраїнській Академії Наук.

У липні 1938 року був заарештований та звинувачений у контрреволюційній діяльності. У червні 1939 року карну справу було закрито. Після звільнення викладав у Воронезькому університеті.

Вивчав історію окремих прийменникових конструкцій, головним чином у мові старовинних грамот і творів І. П. Котляревського.

В 1944 році емігрував до США, де і помер у 1963 році.

Праці:

1. Програма для збирання лексичних особливостей української мови доби 1914 - 1925 рр./ М. М. Семенів// Вісник Одеської комісії краєзнавства при ВУАН. – 1925. – Ч. 2 – 3.– С. 268 - 269.

Література:

1. Вісник Одеської комісії краєзнавства при Всеукраїнській Академії наук. 1924 – 1930.: Систематични розпис змісту/ Упорядник Л. О. Жирнова. – Одеса: Друк, 1999. – С. 35.

Сидоренко

Михайло Дмитрович

Геолог, мінералог

М. Д. Сидоренко народився 18 листопада 1859 року в Одесі.

У 1886 році закінчив Новоросійський університет зі званням кандидата природничих наук за дисертаційну працю «Геологічні дослідження Інгулецько - Дніпровського міжріччя».

З 1890 року працював у Новоросійському університеті, завідував кабінетом мінералогії і геології. Після захисту магістерської дисертації в 1905 році був обраний приват-доцентом кафедри мінералогії. Від 1907 року обіймав посаду екстраординарного професора кафедри кристалографії та

мінералогії. З 1913 року виконував обов'язки декана фізико-математичного факультету. До 1921 року викладав на Вищих жіночих курсах.

В 1921 – 1923 роках працював деканом загального факультету Одеського сільськогосподарського інституту. У 1923 – 1927 роках обіймав посаду професора в Одеському інституті народної освіти.

Помер 28 березня 1927 року в Одесі.

Література:

1. Випускники Одеського (Новоросійського) університету: енциклопедичний словник: у 2 вип. – Вип. 2/ наук. ред. В. А. Сминтина. – Одеса: Астропринт, 2010. – С. 181.

Смирнов

Олександр Михайлович

Економікогеограф

О. М. Смирнов народився 13 вересня 1905 року в Одесі.

У 1926 році закінчив інститут народного господарства, а 1929 році – аспірантуру.

До 1931 року обіймав посаду доцента у Харківському інституті народного господарства. В 1931 – 1934 роках працював в Одеському інституті консервної промисловості.

З 1934 року викладав в Одеському державному університеті, був один із організаторів географічного факультету. Впродовж 1935 – 1960 років завідував кафедрою економічної географії.

В 1937 році присуджений науковий ступінь кандидата географічних наук.

У повоєнний час до 1956 року працював в Одеському державному педагогічному інституті імені К. Д. Ушинського, обіймав посаду доцента кафедри економічної географії.

Наукові інтереси були зосереджені в галузі економічної географії: запропонував систему головних економіко-географічних понять, одним з перших почав використовувати системно-структурний підхід в географії. Був головою Одеського відділу Географічного товариства Української РСР.

Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора.

Помер 15 липня 1969 року.

Праці:

1. Об основах географической науки/ А. М. Смирнов// Вопросы философии. – 1950. – № 2. – С. 83 - 103.
2. Про поняття «економічний район»/ О. М. Смирнов// Праці Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова. Серія: геолог. та географ.

науки. – 1957. – Т. 145, вип. 4. – С. 7 - 16.

3. Геосистемы и геоструктуры/ А. М. Смирнов, Ю. Г. Саушкин// Вестник Московського государственного университета им. М. В. Ломоносова. Серия: география. – 1968. – № 5. – С. 27 - 32.

Література:

1. Вчені вузів Одеси: Біобібліографічний довідник. – Вип. II. Природничі науки. 1946 – 1996. – Ч. I: Геологи. Географи./ упоряд. Л. М. Бур'ян. – Одеса: ОДНБ, 2000. – С. 227 - 229

Стамеров

Костянтин Кіріакович

Географ, економіст

К. К. Стамеров народився 14 травня 1904 року в Одесі.

У 1930 році закінчив економічний факультет Одеського інституту народного господарства.

В 1931 – 1933 роках викладав в Одеському інституті соціального виховання. У 1933 – 1941 роках працював Одеському державному педагогічному інституті, в якому з 1938 року обіймав посади завідувача кафедри економічної географії, декана географічного факультету. Одночасно працював в Одеському державному університеті.

У 1934 – 1936 роках викладав і завідував економічним кабінетом в Одеському німецькому педагогічному інституті.

В 1937 році захистив кандидатську дисертацію «Нові тенденції в географії зернового виробництва капіталістичних країн». Здобув вчене звання доцента.

У вересні – жовтні 1941 року працював інспектором Нарком просу в Одеському обласному відділі освіти.

В роки нацистської окупації Одеси викладав в університеті, за що згодом був засуджений до відбування покарання у виправному таборі.

У 1955 році звільнився і став викладати історію матеріальної культури та історію костюму в Одеському театральном-художньому училищі.

Помер 21 березня 1972 року в Одесі.

Праці:

1. Нариси з історії костюмів. У двох частинах/ К. К. Стамеров. – Ч. 1. – К.: Мистецтво, 1978. – 243 с.
2. Нариси з історії костюмів. У двох частинах/ К. К. Стамеров. – Ч. 2. – К.: Мистецтво, 1978. – 176 с.

Література:

1. Смирнов В. А. Реквием XX века: В 5-ти частях с эпилогом. – Ч. 2. –

Тимофієнко
Володимир Іванович

Мистецтвознавець

В. І. Тимофієнко народився 5 лютого 1941 року в Одесі.

У 1965 році закінчив Інститут живопису, скульптури і архітектури імені І. Ю. Рєпіна Академії Мистецтв СРСР.

В 1963 – 1965 роках працював молодшим науковим співробітником Одеського художнього музею. До 1968 року навчався в аспірантурі.

У 1968 році захистив дисертацію «Архітектурно-містобудівний розвиток Одеси з кінця XVIII ст. до 1917 р.» і здобув науковий ступінь кандидата мистецтвознавства.

В 1968 – 1972 роках викладав у Воронізькому інженерно-будівельному інституті.

У 1973 – 1974 роках обіймав посаду завідувача кафедри історії мистецтв Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського.

В 1974 – 1984 роках був науковим співробітником сектора історії архітектури Науково-дослідного інституту теорії, історії і перспективних проблем радянської архітектури (Київ). Згодом працював в Інституті мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України. Одночасно був професором кафедри основ архітектури і архітектурного проектування Київського національного університету будівництва і архітектури.

У 1993 році захистив дисертацію «Містобудівне мистецтво Північного Причорномор'я другої половини XVIII – початку XIX ст.» на здобуття наукового ступеня доктора мистецтвознавства.

Обирався віце-президентом Української академії архітектури.

Присвоєно почесне звання заслуженого діяча науки і техніки України. Лауреат двох Державних премій України.

Помер 11 грудня 2007 року в Києві.

Праці:

1. Зодчі України кінця XVIII- початку XX століть: біографічний довідник / В. І. Тимофієнко. – К. : НДІТІАМ, 1999. – 477 с.
2. Архітектура і монументальне мистецтво: Терміни та поняття / В. І. Тимофієнко. – К. : Видавництво Інституту проблем сучасного мистецтва, 2002. – 472 с.
3. Давня Америка: розвиток архітектури і монументального мистецтва / В. І. Тимофієнко. – К. : Видавництво Інституту проблем сучасного

мистецтва, 2004. – 432 с.

4. Історія архітектури стародавнього світу: Підручник. / В. І. Тимофієнко. – К.: Наукова думка, 2006. – 512 с.

Література:

1. Історична наука у Національній академії наук України в особах: Енциклопедичний довідник. – К.: ПУ НАНУ, 2018. – С. 633 – 634.

Тіханова

Тамара Юхимівна

Економіст

Т. Ю. Тіханова народилася 18 січня 1925 року в Єнісейській губернії.

У 1950 році з відзнакою закінчила економічний факультет Одеського державного університету імені І. І. Мечникова, а в 1953 році – аспірантуру.

В 1953 – 1954 роках обіймала посаду старшого викладача кафедри політичної економії Одеського державного університету.

У 1954 – 1956 роках працювала на кафедрі політичної економії Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського.

В 1955 році захистила дисертацію «Основні переваги застосування машин при соціалізмі (на матеріалах вугільної промисловості Донбасу)» на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук.

У 1956 – 1969 роках була старшим викладачем, доцентом кафедри політичної економії Одеського політехнічного інституту.

Протягом 1969 – 1973 років та з 1978 року працювала на кафедрі політичної економії Одеського електротехнічного інституту зв'язку імені О. С. Попова

В 1971 році присвоєно вчене звання доцента.

У 1973 – 1978 роках викладала в Одеській вищій партійній школі.

В 1988 році, захистивши дисертацію «Методологія аналізу вихідного виробничого відношення в «Капіталі» К. Маркса», здобула науковий ступінь доктора економічних наук. В січні 1991 року затверджена у вченому званні професора.

Протягом 1989 – 2014 років обіймала посаду професора кафедри економічної теорії Одеської національної академії зв'язку імені О. С. Попова.

Займалася теоретичними проблемами трансформаційної економіки, питаннями методології аналізу сучасних перехідних форм, ролі інноваційної складової у ряді факторів економічного зростання.

Нагороджена медаллю «Ветеран праці».

Праці:

1. Историческое место империализма / Т. Е. Тиханова . – Одесса: Изд. ОПИ,

1962 . – 36 с.

2. Экономические закономерности развития мировой системы социализма : учебное пособие для студентов / Т. Е. Тиханова . – Одесса: Изд. ОПИ, 1968 . – 42 с.
3. Системный анализ исходного производственного отношения в «Капитале» К. Маркса: целостность и причинные связи / Т. Е. Тиханова. – Киев ; Одесса: Вища школа, 1983. – 177 с.
4. Основи бізнесу: Навчальний посібник/ Т. Ю. Тіханова, О. В. Калінчак та ін. – Одеса: ОНАЗ, 2007. – 188 с.
5. Роль государства в решении проблем экономического роста/ Т. Е. Тиханова, Н. Г. Клещева//Наукові праці Одеської національної академії зв'язку ім. О. С. Попова. – 2013. – № 1. – С. 150 - 158.

Джерела та література:

1. Видные ученые Одессы: Биографическая энциклопедия. – Ч. 1: Доктора наук и профессора. – Одесса, 2005. – С. 282.
2. Випускники Одеського (Новоросійського) університету: енциклопедичний словник. – Вип. 2/ наук. ред. В. А. Сминтина. – Одеса: Астропринт, 2010. – С. 190.

Тронько

Сергій Петрович

Педагог

С. П. Тронько народився 6 лютого 1951 року.

У 1973 році закінчив Курганське вище військово-політичне училище.

В 1973 – 1991 роках перебував у лавах Радянської Армії, а 1992 – 2005 роках служив у Збройних Силах України.

У 1991 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук, а в 1996 році присвоєно вчене звання доцента.

Одночасно з військовою службою викладав в Одеському політехнічному університеті на кафедрі історії України та етнографії.

В 2008 – 2013 роках був начальником управління взаємодії з правоохоронними органами, оборонної роботи Одеської обласної державної адміністрації.

Протягом 2014 – 2021 років обіймав посаду проректора з адміністративно-господарської діяльності та науково-педагогічної роботи Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Одночасно працював доцентом кафедри соціальної

педагогіки, психології та педагогічних інновацій, педагогічних технологій початкової освіти.

Помер 25 квітня 2021 року.

Праці:

1. Алгоритм прийняття рішення та обґрунтування ідеї власного бізнесу/ Т. Г. Доброва, С. П. Тронько// Менеджмент підприємницької діяльності: навчальний посібник для професійної підготовки військовослужбовців, звільнених у запас. – Вип. 5. – Одеса: «Плутон плюс», 2017. – С. 130 -146.
2. Визначення превентивних дій у стресових ситуаціях/ О. В. Бобро, С. П. Тронько// Менеджмент підприємницької діяльності: навчальний посібник для професійної підготовки військовослужбовців, звільнених у запас. – Вип. 10. – Одеса: «Гельветика», 2021. – С. 227 - 233.

Джерела:

1. Тронько С. П.: Особова справа// Архів Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Трощенко

Володимир Миколайович

Хореограф

В. М. Трощенко народився 12 серпня 1954 року в Ленінграді.

У 1973 році Ленінградське хореографічне училище імені А. Я. Ваганової, а в 1992 році – Російську академію театрального мистецтва.

В 1973 – 1989 роках був солістом балету Чуваського державного музичного театру, а в 1989 – 1994 роках обіймав посади балетмейстера-постановника, головного балетмейстера Чуваського державного театру опери та балету. Поставив балети «Моцарт і Сальєрі» на музику В. А. Моцарта та власне лібрето, «Дон Кіхот» Л. Мінкуса, «Кармен-сюїта» Ж. Бізе – Р. Щедріна, «Спляча красуня» П. Чайковського, «Останній крок» Є. Лапейко, «Зора» Л. Чекушкіної.

Протягом 1999 – 2009 років був головним балетмейстером Одеського національного академічного театру опери та балету.

В 2009 – 2021 роках викладав у Південноукраїнському національному педагогічному університеті імені К. Д. Ушинського, працюючи на кафедрі музичного мистецтва та хореографії.

Помер 5 грудня 2021 року.

Удостоєний почесного звання «Заслужений артист Чуваської АРСР», Лауреат премії комсомолу Чувашії імені М. Сеспеля.

Література:

1. Трощенко Владимир Николаевич// Чувашская энциклопедия: в 4 т. – Т 4: Си – Я. – Чебоксары: Чувашское книжное издательство, 2001. – 795 с. // <http://enc.cap.ru/?t=prsn&lnk=338>

Турчанинов

Олександр Сергійович

Математик

О. С. Турчанинов народився у 1890 році у Фінляндії.

У 1913 році закінчив фізико-математичний факультет Новоросійського університету.

Викладав математику у середніх спеціальних закладах Одеси. З 1918 року обіймав посаду приват-доцента Одеського університету. У 1918 – 1922 роках був викладачем Одеського політехнічного інституту.

В 1921 – 1925 роках обіймав посаду професора кафедри математичного аналізу Одеського інституту народної освіти.

До 1933 року викладав в Одеському художньому училищі, Одеському фізико-хіміко-математичному інституті, Одеському інституті інженерів цивільного та комунального будівництва.

У 1934 – 1949 роках завідував кафедрами математики у Костромському текстильному інституті, Сталінградському індустріально-педагогічному інституті. В 1951 – 1956 роках обіймав посаду професора кафедри математики Грозненського педагогічного інституту.

В 1935 році присуджений науковий ступінь кандидата фізико-математичних наук, а в 1943 році – науковий ступінь доктора фізико-математичних наук.

Наукові інтереси зосереджені на галузі варіаційного обчислення, теорії чисел, математичної статистики.

Помер в 1957 році.

Література:

1. Випускники Одеського національного університету імені І. І. Мечникова: енциклопедичний словник/ упоряд.: В. П. Пружина, В. В. Самодурові; наук. ред. І. М. Коваль. – Одеса: ОНУ, 2019. – С. 171 - 172.

Ус

Олександра Іванівна

Педагог, тренер

О. І. Ус народилася 15 серпня 1918 року на Чернігівській губернії.

У 1935 році закінчила Прилуцький педагогічний технікум, а у 1939 році – Харківський інститут фізичної культури.

В 1939 – 1941 роках викладала в Одеському мукомельному інституті, а в 1944 – 1945 роках – в Одеському медичному інституті.

Протягом 1945 – 1976 років обіймала посаду старшого викладача кафедри спорту Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського. Тренер з легкої атлетики.

Згодом працювала тренером та завучем спортивної школи Одеського стадіону СКА. Була секретарем федерації легкої атлетики Одеської області.

Майстер спорту СРСР. Заслужений тренер Української РСР.

В 1948 році обиралася депутатом районної ради депутатів трудящих в місті Одеса.

Померла в Одесі.

Джерела:

1. Мессойлиди В. Кумиры юности моей.// Вечерня Одесса. – 2019. – № 120 - 121. – 24 октябрю.
2. Ус О. І.: Особова справа// Архів Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Усачова

Лідія Яківна

Мовознавець

Л. Я. Усачова народилася 7 вересня 1928 року.

Кандидат філологічних наук, доцент.

В 1956 – 1960 роках була старшим викладачем кафедри російської мови Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського.

У 1960 – 1976 роках працювала на кафедрі російської мови Одеського державного університету імені І. І. Мечникова.

Згодом переїхала до Москви і до 2000-х років викладала історичну граматику, історію російської мови на філологічному факультеті Російського університету дружби народів.

Праці:

1. Фонетическая система курского говора сел Вознесенка и Введенка

- Арцизского района Одесской области /Л. Я Усачева// Наукові записки Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. – 1957. – Т. XVIII. Випуск філологічний. – С. 131 - 141.
2. Историческая грамматика русского языка: Учебное пособие./ Н. И. Букатевич, С. А. Савицкая, Л. Я Усачева. – К.: Вища школа, 1974. – 308 с.
  3. Залог в системе глагольных форм русского языка/ Л. Я. Усачева// Вестник Российского университета дружбы народов. Серия: Лингвистика. – 2004. – № 6. – С. 172 - 176.
  4. Древнерусский язык: тексты, комментарий, методические рекомендации, справочный материал: Учебное пособие/ Л. Я. Усачева. – М.: РУДН, 2006. – 83 с.

Література:

1. Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. Історія та сучасність (1865 – 2015)/ гол. ред. І. М. Коваль. – Одеса: ОНУ, 2015. – С. 597.

Федоров

Костянтин Павлович

Педагог

К. П. Федоров народився у грудні 1913 року в с. Куликовка Самарської губернії.

В 1936 році закінчив Куйбишевський технікум фізичної культури.

У 1936 – 1938, 1942 – 1947 роках служив у лавах Червоної Армії. Воював у складі частин Брянського, 2-го Українського фронтів.

В 1948 році закінчив Державний центральний інститут фізичної культури у Москві, а у 1952 році – аспірантуру.

Протягом 1951 – 1959 років був старшим викладачем, завідувачем кафедри теорії і методики фізичного виховання Омського інституту фізичної культури.

У 1959 – 1965 роках виконував обов'язки доцента кафедри теорії і методики фізичного виховання Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського, а в 1965 – 1976 роках обіймав посаду доцента. З вересня 1960 року до грудня 1961 року виконував обов'язки декана факультету фізичного виховання і спорту.

В 1953 році захистив дисертацію і здобув науковий ступінь кандидата педагогічних наук. У 1964 році присвоєно вчене звання доцента.

Нагороджений медалями «За оборону Москви», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр.».

Помер у 1982 році.

Праці:

1. Как организовать физкультурную массовку за городом/ К. П. Федоров// Советский спорт. – 1958. – 31 мая.
2. Новый комплекс ГТО/ К. П. Федоров// Молодой сибиряк. – 1959. – 15 апреля.

Джерела та література:

1. Память огненных лет: О выпускниках, студентах и сотрудниках института - участниках Великой Отечественной войны/ Од. гос. пед. ин-т им. К. Д. Ушинского; Авт.-сост. Бабенко К. Б., Бондаренко К. А., Орищенко В. Г.; Редкол.: Сермеев Б. В. (руков.) и др, – Одесса: Маяк, 1990. – С. 103 - 104.
2. Федоров К. П.: Особова справа// Архів Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Фрумкін

Олександр Наумович

Фізико-хімік

О. Н. Фрумкін народився 12 (24) жовтня 1895 року в Кишиневі.

У 1915 році закінчив фізико-математичний факультет Новоросійського університету. Працюючи на сталепрокатному заводі, зацікавився електрохімією.

В 1917 – 1920 роках працював у фізико-хімічній лабораторії Одеського університету.

У 1920 – 1922 роках обіймав посаду професора в Одеському інституті народної освіти, викладав хімію на факультеті соціального виховання.

В 1922 – 1946 роках працював у Фізико-хімічному інституті імені Л. Я. Карпова в Москві. Став одним з провідних теоретиків в галузі поверхневої електрохімії. В 1928 – 1929 роках читав лекції в університеті штату Вісконсін (США).

З 1930 року обіймав посаду професора Московського державного університету. В 1933 році створив та очолював до кінця життя кафедру електрохімії. У 1958 році створив та очолював до кінця життя Інститут електрохімії Академії Наук СРСР.

У 1932 році був обраний дійсним членом Академії Наук СРСР. Почесний член одинадцяти зарубіжних академій наук.

Основні праці присвячені теорії поверхневих явищ та електрохімічних процесів. Розробив методи дослідження подвійного електричного шару на прикладі рідкого електрода; розробив кількісну теорію впливу електричного

поля на адсорбцію молекул, теорію швидкостей електрохімічних процесів; запровадив поняття про потенціал нульового заряду тощо. Є основоположником сучасної теоретичної електрохімії, засновником школи радянських електрохіміків.

Герой Соціалістичної Праці. Нагороджений трьома орденами Леніна, двома орденами Трудового Червоного прапора. Лауреат премії імені В. І. Леніна та трьох Сталінських премій.

Помер 27 травня 1976 року в Тулі. Похований у Москві.

Праці:

1. О разности потенциалов и накоплении составных частей раствора в диффузионном слое при стационарном электролизе/ А. Н. Фрумкин// Доклады Академии Наук СССР. – 1957. – Т. 117, № 1. – С. 102 - 105.
2. О зависимости адсорбции органических веществ от потенциала на металлах, адсорбирующих водород/ А. Н. Фрумкин.// Доклады Академии Наук СССР. – 1964. – Т. 154, № 6. – С. 1432 - 1433.
3. Потенциал нулевого заряда/ А. Н. Фрумкин. – 2-е изд. – М.: Наука, 1982. – 259 с.
4. Электродные процессы: Избранные труды/А. Н. Фрумкин. – М.: Наука, 1987. – 334 с.
5. Перенапряжение водорода: Избранные труды/ А. Н. Фрумкин. – М.: Наука, 1988. – 239 с.

Література:

1. Большая Советская Энциклопедия: В 30-ти томах. – Т. 28. – М.: ГР БСЭ, 1978. – С. 109.
2. Украинская советская энциклопедия: в 12 –ти томах. – Т. 11. – К.: ГР УСЭ, 1984. – С. 599.
3. Вчені вузів Одеси: Біобібліографічний довідник. – Вип. 1. Природничі науки. 1985 – 1946. – Ч. 3. Хіміки/ Упоряд. Т. І. Олейникова. – Одеса: ОДНБ, 1995. – С. 98 - 100.

Хмель

Наталія Дмитрівна

Психолог

Н. Д. Хмель народилася 7 липня 1960 року в Одесі.

У 1981 році закінчила факультет підготовки вчителів початкових класів Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського і стала працювати асистентом кафедри педагогіки і методики початкового навчання.

З 1991 року була асистентом, а з 1994 року – доцентом кафедри педагогіки та психології початкового навчання. У 2001 – 2021 роках обіймала посаду доцента кафедри теорії і методики практичної психології Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Протягом 1995 – 2019 років виконувала обов'язки заступника декана факультету початкового навчання, декана факультету практичної психології, директора інституту психології, декана факультету психологічної освіти, декана соціально-гуманітарного факультету.

В 1994 році захистила дисертацію «Психологічні умови інтеріоризації цілей в навчальній діяльності» на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук. В 2003 році присвоєно вчене звання доцента, а у 2008 році – вчене звання приват-професора.

Як науковець проводить дослідження за напрямками: цілеутворення та цілепокладання.

Нагороджена знаками «Відмінник освіти України», «Петро Могила».

Праці:

1. Системно-діяльнісний підхід до підготовки майбутнього вчителя: монографія / О. Я. Чебикін, З. Н. Курлянд, Н. Д. Хмель та інш. – Одеса: СМІЛ, 2006. – 120 с.
2. Психологическое сопровождение социальной адаптации иностранных студентов в контексте интеграции в европейское образовательное пространство / Н. Д. Хмель, Дин Синь // Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. – 2009. – № 3, Ч. 2. – С. 142 - 149.
3. Психологическая природа религиозной веры / Н. Д. Хмель, И. И. Зинченко // Проблеми екстремальної та кризової психології. – 2013. – Вип. 14(2). – С. 381 - 390.
4. Програмний комплекс з практики студентів напряму/спеціальності "Психологія" / Н. Д. Хмель, Г. О. Козакова. – Одеса: ПНПУ, 2013. – 78 с.

Література:

1. Бібліографічний показник наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1.// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 5 - 6. – С. 141 - 142.
2. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє. / О. Я. Чебикін, І. А. Болдирєв та ін. – Одеса, 2007. – С. 143.

Циганенко

Юрій Юхимович

Літературознавець

Ю. Ю. Циганенко народився у 1902 році в Полтавській губернії.

У 1931 – 1932 роках очолював мовно-літературний відділ, а у 1932 – 1933 роках був деканом шкільного, а потім соціально-економічного факультетів Полтавського інституту соціального виховання. До кінця вересня 1935 року очолював кафедру літературознавства Полтавського педагогічного інституту.

З 1 жовтня 1935 року до 29 жовтня 1937 року працював в Одеському державному педагогічному інституті. Обіймав посаду професора, завідував кафедрою української літератури.

Пішов з життя 10 січня 1938 року.

Праці:

1. З літературних взаємин М. Драгоманова в 80-х рр. ХІХ ст. / Ю. Циганенко// Літературний архів: Двомісячник літературознавства. – Кн. III - VI. – Харків: література і мистецтво, 1930. – С. 270 - 285.
2. Буржуазні прояви й тенденції в українській пожовтневій літературі (закінчення)/ Ю. Циганенко// Літературний архів: Двомісячник літературознавства. – Кн. IV - V. – Харків: література і мистецтво, 1931. – С. 3 - 26.

Література:

1. Смирнов В. А. Реквием ХХ века: в 5-ти ч. с эпилогом. – Ч. 3./ В. А. Смирнов. – Изд. 2-е, доп. и испр. – Одесса: Астропринт, 2016. – С. 295, 291, 317.
2. Історія підготовки вчителів географії та природознавства на Полтавщині (1914– 2014 роки): монографія / Л. М. Булава, С. М. Шевчук, О. М. Мащенко. – Полтава: ПОІППО, 2015. – С. 75.

Чаленко

Бела Яківна

Літературознавець

Б. Я. Чаленко народилася в 1902 році.

Кандидат філологічних наук, доцент.

В 1937 – 1962 роках викладала в Одеському державному педагогічному інституті імені К. Д. Ушинського. У 1946 – 1952 роках завідувала кафедрою російської і зарубіжної літератури.

Праці:

1. Ранняя драматургия Биль-Белоцерковского/ Б. Я. Чаленко// Наукові записки Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. – 1950. – Т. IX: Випуск історико-філологічний. – С. 85 - 112.
2. Ранняя драматургия Вс. Иванова («Бронепоезд 14 - 69» и Московский Художественный театр)/ Б. Я. Чаленко// Наукові записки Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. – 1956. – Т. XI: Випуск історико-філологічний. – С. 21 - 42.

Література:

1. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє. / О. Я. Чебикін, І. А. Болдирев та ін. – Одеса, 2007. – С. 61.

Чустрок

Анатолій Петрович

Педагог

А. П. Чустрок народився 6 жовтня 1946 року в Одеській області.

У 1972 році закінчив факультет фізичного виховання та спорту Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського і почав працювати на кафедрі гімнастики.

В 1979 році захистив дисертацію «Тренування статокінетичної стійкості дітей молодшого шкільного віку на уроках фізичної культури» і здобув науковий ступінь кандидата педагогічних наук. У 1984 році присвоєно вчене звання доцента.

Протягом 2004 – 2019 років завідував кафедрою гімнастики Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. До 2022 року обіймав посаду доцента кафедри гімнастики та спортивних єдиноборств.

Праці:

1. Фізична підготовленість гімнастів 5- 6 років/ А. П. Чустрок, А. О. Левков// Наука і освіта. – 2013. – № 4. – С. 225 - 227.
2. Статокінетична стійкість школярів : монографія / А. П. Чустрок. – Одеса: Букаєв В. В., 2015. – 125 с.
3. Нетрадиційні види гімнастики: методична розробка/ А. П. Чустрок. – Одеса: ПНПУ, 2021. – 39 с.

Література:

1. Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 2.// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 5 - 6. – С. 142 - 143.

Шеремет

Борис Григорович

Педагог

Б. Г. Шеремет народився 17 травня 1947 року в селі Старокозаче Білгород-Дністровського району Одеської області.

Закінчивши факультет фізичного виховання та спорту, розпочав педагогічну діяльність в Одеському державному педагогічному інституті імені К. Д. Ушинського.

В 1983 році захистив дисертацію «Методика розвитку точності рухів у сліпих школярів із застосуванням контролю та самоконтролю» на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Згодом було присвоєно вчене звання доцента, а у 1998 році – вчене звання професора.

У 1991 – 2006 роках обіймав посаду декана факультету фізичного виховання, а в 2006 – 2016 роках був директором інституту фізичної культури та реабілітації Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. В 1997 – 2016 роках завідував кафедрою дефектології та фізичної реабілітації, а до 2021 року працював професором кафедри.

Як науковець займався питаннями реабілітації дітей з вадами здоров'я. Є автором біля 130 наукових та науково-методичних робіт. Був редактором наукового збірника «Проблеми реабілітації». Під його науковим керівництвом захищено 14 кандидатських дисертацій.

Нагороджений знаками Міністерства освіти і науки «Відмінник освіти України», «Петро Могила».

Помер 13 березня 2021 року в Одесі.

Праці:

1. Основы физического воспитания во вспомогательной школе: учебное пособие/ Б. Г. Шеремет. – Одесса: ПДПУ, 1996. – 74 с.
2. Інформаційні технології в навчанні глухих та слабочуючих дітей / Б. Г. Шеремет, Н. П. Лещій //Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. – 2013. – Вип. 23. – С. 295 - 298.
3. Лікувальна фізична культура: програми з корекційно-розвиткової роботи для підготовчих, 1 – 4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних

закладів для сліпих та дітей зі зниженим зором/ Б. Г. Шеремет,
О. В. Начинова, А. В. Дашковська, Н. І. Міхеєва. – К., 2016. – 31 с.

Література:

1. Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1.// Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 1 – 2. – С. 213 - 214.
2. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє. / О. Я. Чебикін, І. А. Болдирєв та ін. – Одеса, 2007. – С. 113 - 114.

ЗМІСТ

1. Передмова.....	3
2. Алексєєв О. К.....	4
3. Арнаутов В. О.....	4
4. Барбаумов Н. Й.....	5
5. Бархін К. Б.....	6
6. Батюк З. С.....	7
7. Берлага Р. Я.....	8
8. Бельченко В. П.....	9
9. Беляєвич І. І.....	10
10. Бобинін М. М.....	11
11. Богатський В. Д.....	12
12. Бондаренко М. І.....	13
13. Бортников І. В.....	14
14. Браунер О. О.....	15
15. Бровко Л. П.....	16
16. Вайнштейн М. С.....	16
17. Василишин Т. М.....	17
18. Волков М. О.....	18
19. Гаврилов М. І.....	19
20. Гансов А. Я.....	20
21. Гансова Е. А.....	21
22. Гібш І. А.....	22
23. Глядковська Г. І.....	23
24. Годован В. В.....	24
25. Головань В. М.....	25
26. Голуб С. Й.....	25
27. Грінбарт С. Б.....	26
28. Гриценко М. М.....	28
29. Гуменний М. Х.....	28
30. Гурвіч С. С.....	29
31. Данільченко Н. І.....	30
32. Дем'яненко В. Є.....	31
33. Добросердов Д. К.....	32
34. Дремлюк Р. Л.....	33
35. Елле К. В.....	34
36. Зальцберг С. Г.....	35
37. Зейлігер-Рубінштейн Є. Й.....	36
38. Інжестойкова В. О.....	37
39. Касаткіна В. І.....	38
40. Кац І. С.....	39
41. Клубіс Я. Д.....	40
42. Ковальчук В. В.....	41
43. Крижанівський В. М.....	42
44. Курлянд З. Н.....	43
45. Литовченко В. І.....	45
46. Лігнау М. Г.....	45
47. Лоєвецький Д. А.....	46
48. Луцький В. П.....	47
49. Магазинер С. І.....	48
50. Малєєв О. Ф.....	49

51. Малчев Б. М.....	50
52. Матковський І. В.....	51
53. Міквіц Р. К.....	51
54. Міхневич Г. Л.....	52
55. Міщенко Г. П.....	53
56. Морін С. М.....	54
57. Надіїн Д. П.....	55
58. Непочатих М. Ф.....	56
59. Новопащенко Б. В.....	57
60. Окунь А. Г.....	58
61. Ольшанський Г. І.....	58
62. Орбинський А. Р.....	59
63. Пелих Г. Ф.....	60
64. Печерська Е. П.....	61
65. Пивоварчик І. М.....	62
66. Підлісний В. І.....	63
67. Піпер Л. О.....	63
68. Поліковський І. В.....	64
69. Полтораки В. С.....	65
70. Порункевич Д. Я.....	66
71. Рабінович Ю. Г.....	67
72. Резніченко М. І.....	67
73. Рубенчик Л. Й.....	69
74. Русін А. В.....	70
75. Саєнко І. Є.....	71
76. Саханенко Є. А.....	72
77. Светной О. П.....	73
78. Семенів М. М.....	74
79. Сидоренко М. Д.....	74
80. Смирнов О. М.....	75
81. Стамеров К. К.....	76
82. Тимофієнко В. І.....	77
83. Тіханова Т. Ю.....	78
84. Тронько С. П.....	79
85. Трощенко В. М.....	80
86. Турчанінов О. С.....	81
87. Ус О. І.....	82
88. Усачова Л. Я.....	82
89. Федоров К. П.....	83
90. Фрумкін О. Н.....	84
91. Хмель Н. Д.....	85
92. Циганенко Ю. Ю.....	87
93. Чаленко Б. Я.....	87
94. Чустрак А. П.....	88
95. Шеремет Б. Г.....	89

Підписано до друку
Ум. друк. арк.
Тираж

24.06.2022
4,9
100 прим.